

VAŠINGTONE PAGERBTOS KOMUNIZMO AUKOS

Lietuvos ambasadorius Rolandas Kriščiūnas birželio 12 d. dalyvavo kasmetinėje komunizmo aukų pagerbimo ceremonijoje. Dėl COVID-19 pandemijos, skirtingai nei ankstesniais metais, šiais metais nebuvo surengtas bendras susitikimas su vainikų padėjimu prie paminklo komunizmo aukoms atminti. Komunizmo aukų memorialinis fondas surengė virtualią ceremoniją, kurios metu buvo pagerbtos komunizmo aukos visame pasaulyje.

Rolandas Kriščiūnas savo pasisakymo metu padėkojo Komunizmo aukų memorialinio fondo vadovybei už jų atliekamą svarbią misiją skleidžiant žinią ir supažindinant žmones su totalitarinių komunistinių režimų vykdytais

ir vykdomais nusikaltimais žmonijai.

Renginio metu taip pat kalbėjo senatorius M. Rubio, ES šalių, Kanados, Sakartvelo ir kitų šalių ambasadoriai.

Pagarbos ir atminimo medalis, kurį įsteigė Komunizmo aukų memorialinis fondas, kiekvienais metais įteikiamas pasižymėjusiems kovotojams už laisvę. Šiuo medaliu pirmasis buvo įvertintas Lietuvos Atkuriamojo Seimo Pirmininkas profesorius V. Landsbergis. 2018 m. JAV sostinėje surengtos ceremonijos metu Truman-Reagan Laisvės medaliu buvo apdovanotas kadenciją baigęs Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus. 2010 m. medalis įteiktas Nepriklausomos valstybės atkūrimo akto signatarui, Seimo nariui Emanueliui

Embassy of Lithuania

His Excellency Ambassador Rolandas Kriščiūnas

Lietuvos ambasadorius Rolandas Kriščiūnas birželio 12 d. dalyvavo virtualioje kasmetinėje komunizmo aukų pagerbimo ceremonijoje. LR ambasados Vašingtone nuotr.

Zingeriui. Šių metų Truman-Reagan laisvės medalis buvo skirtas Kubos disidentui, organizacijos *Unión Patriótica de Cuba* vadovui Jose Daniel Ferrer, kuris šiuo metu įkalintas. Truman-Reagan laisvės

medalis bus įteiktas jo šeimos nariams.

Truman-Reagan medaliais buvo pagerbtos tokios asmenybės kaip Jonas Paulius II, Čekijos prezidentas Vaclav Havel, Lenkijos prezidentas

Lech Walesa, kiti žymūs Vidurio ir Rytų Europos bei kitų su komunizmu kovojusių ar tebekovojančių šalių disidentai.

LR ambasados Vašingtone informacija

ATMINTIES AKCIJA „IŠTARK, IŠGIRSK, IŠSAUGOK”

„Birželio 14-ąją – Gedulo ir vilties dieną – jau penktą kartą akcijoje „Ištark, išgirsk, išsaugok” šimtai tautiečių visame pasaulyje per parą laiko siekė įgarsinti kuo daugiau nuo tremties ir kalinimų nukentėjusių žmonių vardų ir likimų.

Šiais metais akcija kėlėsi į virtualią erdvę ir vyko nuotoliniu būdu. Registruotis į skaitymus buvo galima tinklalapyje

www.birzelio14.lt.

Birželio 14-ąją, Gedulo ir vilties dieną, 11 val. 59 min. Lietuvoje vyko VISUOTINĖ TYLOS MINUTĖ. Visa šalis trumpam sustojo pagerbti tautiečius, nukentėjusius nuo tremties ir kalinimų. Prie šios jau ketvirtus metus įgyvendinamos iniciatyvos, skirtos Gedulo ir vilties dienai paminėti, galėjo prisijungti kiekvie-

nas, kad ir kur bebūtų.

Per visą tremties laikotarpį iš Lietuvos į Sibirą buvo ištremta daugiau nei 131 000 gyventojų, dar apie 156 000 lietuvių buvo įkalinta.

Birželio 14-ąją visoje Lietuvoje ir pasaulyje tautiečiai jungėsi tam, kad ištartų tremtinių bei politinių kalinimų vardus, išgirstų jų likimus bei išsaugotų istorijas! Išsaugokime istoriją ir ryžtą žydėti drauge!

LR URM

PRANCŪZIJOJE POLICIJOS PAREIGŪNAI PROTESTAVO DĖL KALTINIMŲ RASIZMU

Prancūzijoje policijos pareigūnai birželio 12 d. antrą dieną protestavo dėl kaltinimų rasizmu, priekaištaudami savo vadams dėl pastarųjų negebėjimo apginti pareigūnų nuo kaltinimų, kuriuos dar labiau sustiprino Jungtinės Valstijose kilę neramumai dėl juodaodžio George'o Floyd mirties.

Į nesankcionuotą protestą susirinkę kelios dešimtys pareigūnų blokavo eismą eidami Eliziejaus laukų prospektu Paryžiuje, nešini plakatais su užrašais „Nėra policijos, nėra

taikos!” bei „Policija nėra rasistė”.

Tuo tarpu kaukes dėvintys policininkai šiaurės vakarų Reno mieste antrankiais prisirakino prie savivaldybės pastato vartų.

Pasienio pareigūnai Orly oro uoste bei Bordo, Marselio ir kitų miestų pareigūnai protestą išreiškė numesdami antrankius, rankų juostas ir kitą įrangą ant žemės bei reikalaudami vidaus reikalų ministro Christophe'o Castanero atsisąstydinimo.

LRT

ES SUTARĖ DĖL 300 MLN. KORONAVIRUSO VAKCINOS DOZIŲ ĮSIGIJIMO

Vokietija, Prancūzija, Italija ir Nyderlandai pasirašė susitarimą su farmacijos grupe „AstraZeneca” dėl garantijų, kad Europos Sąjungai bus pagaminta 300 mln. dozių potencialios vakcinos nuo naujojo koronaviruso, šeštadienį pranešė Vokietijos vyriausybė.

Šios keturios valstybės pasirašė susitarimą su grupe, įkurta 1999 metais, susijungus Švedijos bendrovei „Astra” ir Jungtinės Karalystės įmonei „Zeneca”. Ji turės aprūpinti vakcina visas ES nares, vos tik skiepai bus sukurti, nurodė Vokietijos sveikatos apsaugos ministerija.

Planuojama, kad vakcinos kūrimas bus sėkmingai užbaigtas iki šių metų galo, naujienų agentūrai *AFP* sakė šaltiniai Vokietijos vyriausybėje.

Kaip rodo Pasaulio banko duomenys, ES šiuo metu turi apie 447 mln. gyventojų. **LRT**

Dėmesio skaitytojams ir rėmėjams! Pranešame, kad „Dirvos” priešatostoginė laida Nr. 12 bus išleista birželio 30 d. Po atostogų laikraštis išeis liepos 21 d.

Visiems skaitytojams ir rėmėjams linkime malonių vasaros atostogų!

**Ištark vardą, išgirsk likimą,
išsaugok istoriją ir ryžtą žydėti!**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvoje birželio 14 d. minima Gedulo ir vilties diena, skirta paminėti sovietų vykdytus trėmimus. Prieš vidurdienį 11.59 val. visuomeninis projektas „Misija Sibiras“ kvietė žmones visuotinei tylos minutei. Iš karto po to Nepriklausomybės aikštėje prie Seimo iškilmingoje ceremonijoje buvo iškelta Lietuvos vėliava. Vėliau šalia Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose prasidėjo akcija „Ištark, išgirk, išsaugok“. Per ją žmonės skaitė tremtinių ir politinių kalinių vardus.

Ant Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos sienos kabėjusią memorialinę lentą, skirtą atminti **Jonui Noreikai-Generolui Vėtrai**, kūju sudaužęs Stanislovas Tomas turės atlikti jam skirtą 90 parų arešto bausmę. Taip nusprendė Vilniaus miesto apylinkės teismas, patenkinęs Lietuvos prokuratūros tarnybos Vilniaus regiono skyriaus teikimą. Tačiau ši teismo nutartis yra apskūsta – galutinį sprendimą, ar S. Tomas turės būti uždarytas į areštinę, paskelbs bylą apeliacine tvarka nagrinėsiantis Vilniaus apygardos teismas.

Seime svarstoma steigti naują apdovanojimą – **Aleksandro Stulginskio žvaigždę**, ji būtų skiriama buvusiems politikams už demokratijos plėtrą. Apdovanojimas steigiamas įvertinus, kad šiemet minimas Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmetis. Jo idėją pasiūlė Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis. Anot jo, apdovanojimas „padėtų atkreipti dėmesį į naudą ir laisvę, kurią mūsų visuomenei suteikia demokratinė valstybės valdymo forma, ir galimas grėsmės jai“.

LR Kultūros ministerijos teikimu Vyriausybė patvirtino Archyvų metų minėjimo 2021 metais planą. Jame numatytais kultūros, mokslo, edukaciniai renginiais ir kitomis veiklomis bus paminėta 100 metų sukaktis nuo pirmojo valstybės archyvo įkūrimo Lietuvos Respublikoje. Archyvų metų minėjimo 2021 metais plane numatyta sukurti ir transliuoti valstybės archyvų veiklą populiarinantį trumpametražį filmą bei dešimties laidų (sųžetų) ciklą apie valstybės archyvus ir jų saugomus dokumentus. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos interneto svetainėje taip pat numatyta publikuoti straipsnių ciklą apie archyvų veiklą. Minėjimo plane numatytos ir kitos viešinimo veiklos. 2021-ieji Archyvų metais paskelbti Seimo nutarimu. Pirmasis valstybės archyvas Lietuvos Respublikoje buvo įkurtas 1921 m. spalio 19 d. Kaune.

Vilniaus lietuvių namuose mokosi vaikai, atvykę iš beveik keturiasdešimties valstybių: nuo Kanados iki Singapūro. Visi jie mokosi lietuvių kalbos ir laiko valstybinius brandos egzaminus. Pasak mokytojų, lietuvių kalbą vaikai atranda bendraudami vieni su kitais. Mokykloje beveik nėra patyčių, o vaikai, pasak pedagogų, augdami tarp skirtingų kultūrų, tampa bendruomeniškesni ir tolerantiškesni vienas kitam.

Kaune, minint Radijo dieną, įteikta pirmojo Lietuvos radijo pranešėjo, prieš 94 metus prabilusio klausytojams, Petro Babicko vardo premija. Ji atiteko LRT žurnalistui **Rimui Bružui**. 22 metus žurnalistu dirbantis R. Bružas yra sukūręs apie 100 dokumentinių apybraižų ir filmų, rengęs istorijos tyrinėjimui skirtas ekspedicijas. P. Babicko premija skiriama 9 kartą.

Per artimiausius penkerius metus išvalius Nemuno vagą aukštupyje nuo Kauno hidroelektrinės iki Baltarusijos sienos, planuojama atnaujinti laivybą šia atkarpa. Vidaus vandens kelių direkcija, prieš pusantrų metų pasirašiusi memorandumą su dešimčia savivaldybių dėl laivybos vystymo, šiuo metu siekia įsigyti plaukiojančią ir žeme važiuojančią žemkasę ir valymo darbų tikisi pradėti jau 2021-ųjų balandį.

Birželio 13 d. nuotoliniu būdu surengusi suvažiavimą **Laisvės partija** patvirtino kandidatų į Seimą sąrašą, dalį vienmandatininkų ir rinkimų programą. Pirmą kartą Seimo rinkimuose dalyvausiančią politinę jėgą į Seimo rinkimus ves jos pirmininkė Seimo narė Aušrinė Armonaitė, antras sąraše – žmogaus teisių aktyvistas Tomas Vytautas Raskevičius, trečia – narkotikų politikos ir priklausomybės ligų ekspertė Morgana Danielė.

Pasienio pareigūnų profsąjunga baiminasi, kad per keiserius metus įdiegti stebėjimo kamerų ties Baltarusija nebus suspėta. Esą, jeigu tokiais tempais jos bus diegiamos kaip dabar, gali prireikti net 16 metų. Vidaus reikalų ministerija aiškina, kad viskas vyksta pagal planą ir 2024 sienos su Rusija ir Baltarusija jau bus stebimos. Tačiau Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto nariams abejonių kelia finansavimas – jeigu nebus pinigų, kamerų diegimas gali ištis užsistėti.

Miškininkai planuoja visoje šalyje aptverti per 1400 skruzdėlynų. Taip miško sanitarėmis vadinamų skruzdėlių buveines stengdamiesi apsaugoti nuo naikintojų, ypač – šernų.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

„JAV KARIŲ BUVIMAS LIETUVOJE, BENDROS PRATYBOS YRA GERIAUSIA ATGRASYMO PRIEMONĖ ŠIAIS NERAMIAIS LAIKAIS“

Iš kairės: JAV ambasadorius Lietuvoje Robertas Gilchristas (Robert S. Gilchrist), JAV karių kontingento vadas plk. ltn. Stephenas Johnsonas (Stephen Johnson) ir Lietuvos krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis.

Giedrės Maksimovicz (KAM) nuotr.

„JAV karių buvimas Lietuvoje, bendros pratybos su Lietuvos ir NATO priešakinių pajėgų bataliono kariais yra geriausia atgrasymo priemonė šiais neramiais laikais“, – sakė krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, dėkodamas Lietuvoje tarnavusiems Jungtinių Amerikos Valstijų sunkiojo bataliono kariams, rotacijos baigimo ceremonijoje.

„Ši patirtis įrodo, kad transatlantinis ryšys yra tvirtas. Tikimės, kad ateityje jis tik stiprės. Esame dėkingi Lietuvos vyriausybei už jos nuveiktus darbus priimant amerikiečių karius. Esu tikras, kad tai duos daug naudos tiek Lietuvai, tiek Jungtinėms Amerikos Valstijoms toliau plėtojant draugystę“, – pabrėžė renginyje dalyvavęs JAV ambasadorius Lietuvoje Robertas Gilchristas (Robert S. Gilchrist).

„Šis devynis mėnesius trukęs dislokavimas buvo be galo produktyvus ne tik stiprinant bendradarbiavimą saugumo srityje, bet ir daug platesniu mastu. JAV kariuomenės 1-osios divizijos 9-ojo pulko 1-asis batalionas (1-9th Cav) dėkingas Lietuvos žmonėms už paramą, kurie buvo be galo draugiški, svetingi, supažindino amerikiečių karius su Lietuvos kultūra. O kariai savo ruožtu įsitraukė į bendruomenių veiklą tiek Pabradėje,

ties kitose Lietuvos vietose“, – sakė JAV karių kontingento vadas plk. ltn. Stephenas Johnsonas (Stephen Johnson).

Birželio 12 d. Gen. Silvestro Žukausko poligone (Pabradės sen., Švenčionių raj.) JAV kariuomenės 1-osios divizijos 9-ojo pulko 1-asis batalionas surengė atsisveikinimo ceremoniją – iškilmingai sulankstė bataliono vėliavą, atliko specialią bataliono ir JAV kariuomenės dainas. Šia ceremonija simboliškai užbaigė misiją Lietuvoje.

Nuo 2019 m. spalio iki šių metų vasaros Lietuvoje treniravosi JAV kariuomenės 1-osios divizijos 9-ojo pulko 1-asis batalionas (1-9th Cav), kurio nuolatinė dislokacijos vieta Fort Hoode, JAV Teksaso valstijoje. Į Lietuvą JAV kariai buvo atsigabėję ir sunkiąją bataliono techniką – apie 30 tankų „Abrams“, daugiau nei 20 pėstininkų kovos mašinų „Bradley“, kt. karinių priemonių. Atvykusiems JAV kariams Lietuva suteikė priimančiosios šalies paramą: skyrė apgyvendinimą, logistinę paramą, amerikiečių kariai naudojo Lietuvos kariuomenės poligonų infrastruktūrą.

Tarnybos Lietuvoje metu JAV kariai dalyvavo kovinio rengimo treniruotėse ir nedidelio masto pratybose, dalijosi profesine patirtimi su Lietuvos kariais. Be pagrindinių užduočių JAV kariai buvo

aktyvūs ir už savo dislokacijos vietas: kariai padėjo įrengti sporto salę Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjuje Kaune, dalyvavo įvairiuose susitikimuose su Lietuvos vietos bendruomenėmis.

Gegužės pabaigoje baigus tiesti nacionalinės reikšmės geležinkelio linijos Pabradė-Pažeimenė atšaką, tarnybą Lietuvoje baigę JAV kariai buvo ir pirmieji NATO sąjungininkai, praktiškai išbandę naująją krovinių gabenimo galimybę, užtikrinančią patogesnę į Lietuvą atvykstančių NATO sąjungininkų karinės technikos ir kitos įrangos perdislokavimą į netoliese Pabradės esantį Lietuvos kariuomenės Gen. S. Žukausko poligoną.

Siekiant, kad sąjungininkų pajėgos Lietuvoje galėtų efektyviai treniruotis, palaikyti karinį rengimą ir veikti kaip atgrasymo priemonė, Lietuva investuoja į infrastruktūros plėtrą Lietuvos kariuomenės poligone Pabradėje ir kituose poligonuose, gerina kitas priimančiosios šalies paramos sąlygas. JAV kariai kartu su Lietuvos ir kitų sąjungininkų šalių kariais ne tik naudojami Lietuvos kariuomenės poligonų infrastruktūra, tačiau taip pat prisideda prie jos modernizavimo. Vien į Pabradės poligoną per 2017-2019 metus JAV yra investavusios apie 4,1 mln. JAV dolerių. **LR KAM**

ES PATIRIA ITIN DIDELĘ ŠNIPINĖJIMO GRĖSMĘ – LABIAUSIAI TAIKOSI KINIJA IR RUSIJA

Remiantis vidiniais dokumentais, sėkmingiausi kenkėjiško šnipinėjimo atvejai aukščiausio lygio Europos Sąjungos (ES) institucijose yra finansuojami valstybių.

Riboto naudojimo dokumente pateikiama grėsmių Tarybos generalinio sekretoriato (TGS) informacijos

saugumui analizė. TGS administruoja Tarybos veiklą, atstovauja valstybėms narėms, taip pat ir labiau politiškai orientuotai Tarybai.

„EUobserver“ gautame gegužės 26 d. dokumente pažymima, kad „didesnė dalis nustatytų sėkmingų bandymų sukompromituoti TGS

tvarkomą informaciją yra priskirtini ITIN AUKŠTAM grėsmės lygiui, t. y. valstybės finansuojamiems išpuoliams.

Dokumente išskiriama Kinija, pažymint, kad 2016 m. ši šalis buvo pirmaujanti pasaulyje pagal šnipinėjimui skirtą kenkėjišką programinę įrangą. Už jos šiame sąraše rikiuojasi Rusija ir likusi Europa. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PROTESTAS – VARDAN KO?

Birželio pradžia pasaulyje buvo nerami ne dėl koronaviruso (COVID-19), bet dėl įvykio, įgavusio didelį rezonansą: JAV mieste Mineapolyje, MN policijos pareigūnai panaudojo perteklinę jėgą prieš kriminaline praeitimi pasižymėjusį asmenį, dėl ko pastarasis mirė. Viskas būtų pasibaigę tradicine tyla, jei ne aplinkybių detalės – policininkai buvo baltieji, o nužudytasis – juodaodis. Tai, kas buvo teisėtvarkos gyvenimo kasdienybė, virto politine pasaulio problema. Kitaip sakant – iš kriminalo virto į politiką. Deja, grynai kriminaliniame įvykyje įžiūrėtas rasizmas. Tai, kad sulaikomasis priešinosi pareigūnams (sulaikymo pagrindas buvo jo bandymas atsiskaityti padirbta kupiūra, o policija, žinia, Amerikoje neįkalbinėja įtariamųjų gražiuoju), visai nerūpi politikos angažuotojams. Jie juk neišpūtė rasizmo problemos, kai tame pačiame mieste pernai metais vienas juodaodis Mineapolio, MN policijos pareigūnas buvo nuteistas kalėti 12,5 metų dėl incidento, kai jis nušovė neginkluotą baltąją australę, bandžiusią pranešti apie nusikaltimą. Ne kažkokią kriminaline praeitimi pasižymėjusią, grėsmingai atrodančią personą, bet beginklę moterį, kuri iškvietė policiją, norėdama pranešti apie nusikaltimą! Kodėl tada nebuvo pasaulinio masto pasipiktinimo, atsiritusio iki Vilniuje esančios JAV ambasados? Ar dėl to, kad buvo manoma, jog policininkas ne dėl rasistinių motyvų šovė į moterį (teismas, be abejo, išsiaiškino šį incidentą ir nuteisė pareigūną adekvačia bausme)? Tad kodėl šįkart manoma kitaip? Labai norėtusi tokį klausimą užduoti ir Lietuvos „protestuotojams“, beje, nepastebėjusiems, jog neseniai buvo laidojamas Lietuvos policijos pareigūnas, žuvęs nuo nusikaltėlio kulkos tarnybos metu. Kur ten pastebėsi, kai rankose laikai angliškai užrašytą plakatą „Krušk policiją“!

Protestai JAV nusirito iki absurdo. Visokio plauko „protestuotojai“ JAV televizijos laidose neretai buvo vadinami pasisakančiais prieš rasizmą. Bet ką bendro turi kova prieš rasizmą su šaldytuvu, vagiamu dienos metu iš „Best buy“ parduotuvės? Daugelis prekybos tinklų tapo paprasčiausių plėšikų taikiniu. Buvo plėšiamos ir prabangios, ir net vaisių ir daržovių parduotuvės. Svarbu, kuo daugiau sugadinti! Jie neaplenkė ir lietuviams gerai žinomo Marquette Parko (Čikaga, IL). Nusiaubė net „Dollar one“ parduotuvę, nukentėjo „Sėklyčios“ apylinkės.

Policija iš pradžių saugojo savo nuovadas (demonstrantai sudegino Mineapolio, MN, policijos nuovadą), bet vėliau išmoko „pamokas“ ir pagaliau savaitės bėgyje nuo save vadinančių demonstrantais pradėjo ginti ir vietos verslininkus. Policija pradėjo dirbti savo tiesiogines pareigas. Pvz., socialiniuose tinkluose protestuotojai pradėjo dalintis informacija, jog jie blokuos I-80 greitkelį. Policija nelaukė to, kas atsitiko Mineapolyje, MN, kai ukrainiečio vairuojamas benzinvežis važiuo greitkeliu, o minia puolė vos ne po ratais jį stabdyti. Laimė, kad profesionalaus vairuotojo dėka pavyko išvengti aukų, o policija išgelbėjo vairuotoją nuo įtūžusios minios.

Protestuotojams Indianos ir Ilinojaus valstijose nepavyko užblokuoti greitkelių, nes policija užblokavo išvažiavimus iš rajonų, kuriuose gyveno daugiausia plėšikaujančiųjų.

AMERIKIEČIŲ KARIAI PALIEKA VOKIETIJĄ

Pastarosiomis dienomis pasirodė svarbi Europos saugumo sistamai ir Baltijos valstybėms žinia. Jungtinės Amerikos Valstijos nusprendė ženkliai sumažinti savo karių skaičių Vokietijoje. Iš šiuo metu ten dislokuotų 35 tūkst. karių – tai didžiausias skaičius Senajame žemyne – iki rudens liks 25 tūkst., o gal ir dar mažiau.

Ši žinia buvo ir laukta, ir netikėta. Jungtinės Valstijos jau kurį laiką svarstė apie tokį žingsnį, mat nori perorientuoti resursus kitur. Amerikiečių strategams nekyla abejonių, kad artimiausioje ateityje didžiausią grėsmę šaliai kels ne įvykiai Europoje, o galimos konfrontacijos Azijoje ir nesutarimai su Kinija. Visuose strateginiuose dokumentuose pabrėžiant, kad Jungtinės Valstijos yra pajėgios tuo pačiu metu atlaikyti tik vieną didelį konfliktą, abejonių, kur slypi prioritetai, tarsi nebelieka. Todėl dešimtys tūkstančių karių Vokietijoje taikos metu buvo didelė prabanga.

Kita vertus, nebuvo skubama priimti sprendimų, mat bazės Vokietijoje atliko svarbią logistinę funkciją. Be kita ko ten yra ir milžiniška, beveik 1 milijardą dolerių kainavusi Jungtinių Valstijų ligoninė, kuri ypač praverčia gelbstint nukentėjusiuosius karų Vidurio Rytuose metu. Svarbu ir tai, kad žinia apie planuojamą atitraukimą buvo pranešta tik žiniasklaidoje; Jungtinių Valstijų Gynybos departamento atstovai atsakė ją komentuoti, nukreipdami klausimus į Baltuosius rūmus. Vokietijos politikai skundėsi, kad jiems apie planus nebuvo pranešta, o visą

informaciją tenka gauti viešojoje erdvėje. Beveik nėra detalių, kas ir kaip konkrečiai turėtų įvykti.

Tai leidžia manyti, kad nutarimas yra pirmiausiai ne karinio-strateginio, o politinio pobūdžio, bei skatinamas Jungtinių Valstijų prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) aplinkos. Juolab kad amerikiečių ir vokiečių politiniai santykiai pastaruoju metu komplikuoti; D. Trampas ne kartą barėsi dėl mažų Vokietijos išlaidų gynybai, toli gražu nesiekiančių NATO susitartų 2 proc. nuo bendrojo vidaus produkto; jis net reikalavo piniginės kompensacijos už tai, kad ilgus metus vokiečių kariuomenė buvo silpna ir kukliai prisidėjo prie bendrų operacijų. Vokietijos visuomenėje savo ruožtu D. Trampas yra rekordiškai nepopuliarus užsienio lyderis, o kanclerė Angela Merkel neseniai viešai atmetė D. Trampo siūlymą atvykti į Vašingtoną.

Visgi problemos yra ir gilesnės, ne vien susijusios su lyderių asmenybėmis. 2019 m. pabaigoje surengta apklausa parodė, kad 23 proc. vokiečių pritartų daliniam, 26 proc. – visų JAV karių atitraukimui iš Vokietijos. Tą ypač rėmė politiškai į kairę linkę respondentai. Tai atspindi lūkestį, kad Europa gali prisiimti daugiau atsakomybės už savo saugumą; juk amerikiečių karių Vokietijoje dešimtajame dešimtmetyje buvo ketvirtis milijono, o dabar teliko septyniskart mažiau.

Kita vertus, prielaidų manyti, jog be Jungtinių Valstijų Europa yra pajėgi apginti

NATO IR UKRAINĄ SIES GLAUDESNĖ PARTNERYSTĖ

NATO ir Ukrainą susies dar glaudesnė partnerystė. Aljansas birželio 12 d. pranešė, kad šalis bus įtraukta į vadinamąją Išplėstinių galimybių programą (*Enhanced Opportunities Program, (EOP)*). Tai suteiks Ukrainai platesnes galimybes dalyvauti NATO pratybose ir ben-

dradarbiavimo projektuose bei prieigą prie tam tikros slaptos Aljanso informacijos. Šiuo metu programos dalyvės yra Australija, Suomija, Sakartvelu, Jordanija ir Švedija.

Ukrainoje šis pareiškimas sukėlė džiugesį. Prezidentas Volodymyras Zelenskis tvi-

save ir savo interesus, yra mažai. Apskritai tokio dalyko kaip Europos kariuomenė nėra ir vargiai gali būti; be to, daugelis žemyno valstybių gynybai skiria tiek mažai lėšų, jog yra visiškai priklausomos nuo Jungtinių Valstijų turimų „raumenų“. Galiausiai Vakarų pasauliui nėra jokios prasmės skaldytis ir fragmentuotis, kai kyla Kinijos iššūkis, o Rusijos užsienio politika nekeičia kurso.

Todėl svarbu, kaip Jungtinių Valstijų sprendimas paveiks mūsų regioną. Jei tai bus tik atsitraukimas, saugumo lygis kris. Mažiau efektyvus atrodys ir atgrasymo principas; jis remiasi tuo, kad bet kokie NATO priešininkai suvokia Aljanso politinę vienybę ir mato konkrečius karinius pajėgumus toms grėsmėms atremti. Pasitikėjimo Jungtinių Valstijų ir Vokietijos santykiuose pastaruoju metu, deja, stinga.

Tiesa, Lenkijos premjeras jau pareiškė norįs, jog iš Vokietijos iškeliaujantys amerikiečių kariai atvyktų į mūsų kaimyninę valstybę. Pastaraisiais metais Jungtinių Valstijų karių skaičius Lenkijoje augo, bet ne ypač žymiai. Tą iš dalies sąlygoja logistiniai sunkumai, iš dalies – tarptautinė aplinka. Jei bent dalis amerikiečių karių būtų perdislokuoti toliau į Europos Rytus, Rusija neabejotinai tam priešintųsi ir skelbtų apie provokaciją. Bet toks žingsnis atremtų nuogastavimus, kad Jungtinių Valstijų dėmesys sąjungininkams Europoje – ir iššūkiams, kylantiems iš Rytų – menksta.

Linas Kojala, politologas

JAV vakarais į didžiuosius miestus įvažiavimai buvo kontroliuojami policijos, kad plėšikautojai negalėtų atvykti iš kitų miestų ir valstijų.

Reikia pripažinti, kad plėšikautojai buvo ne tik afroamerikiečiai, bet ir kitų rasių atstovai. Tad jie tiesiog naudojosi pasisakančiais prieš rasizmą demonstrantais.

Keistai atrodo pasisakančiųjų prieš rasizmą noras sumažinti finansavimą policijai. Vis dėlto šioks toks rasizmas JAV yra. Bet kovoti su tuo, mažinant policijos finansavimą - dievaži, neprotinga. Todėl sveikintinas JAV prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) atsakymas į tokius protestuotojų prieš rasizmą užmojus, pažadėjus, kad JAV policijai finansavimas bus padidintas.

Kęstutis Šilkūnas

terijoje rašė, kad NATO tuo pripažino ir ukrainiečių karių pasiekimus taikos misijose pasaulyje. Užsienio reikalų ministras Dmitrijus Kuleba pareiškė, kad Ukraina dabar gaus statusą, kurio seniai nusipelnė.

Diplomatai pabrėžia, kad naujasis statusas nereiškia tolesnio žingsnio NATO narystės link. Ukraina jau kurį laiką yra NATO partnerė, siunčia karius į Aljanso misijas Afganistane ir Kosove. Jau kurį laiką šalis dalyvauja ir kai kuriuose manevruose.

Rusijoje šis NATO sprendimas gali būti palaikytas provokacija. Maskva jau daug metų kritikuoja NATO plėtrą į rytus ir Aljanso pajėgų dislokavimą buvusiose sovietinėse respublikose. NATO dar 2008-aisiais pažadėjo Ukrainai konkrečią narystės perspektyvą. *ELTA*

LIETUVOS GYVENTOJŲ TREMTYS IR KALINIMAS SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras atveria viešąją prieigą (www.lietuviaisibire.lt/lt/re-presuotieji/), kurioje pateikiami duomenys apie 1940–1953 metais sovietų okupacinės valdžios represuotus (išstremtus, įkalintus, nužudytus) Lietuvos gyventojus.

Duomenys pradėti rink-

ti 1988-aisiais susikūrus Sąjūdžio komisijai stalinizmo nusikaltimams tirti (pirmininkas Julius Juzeliūnas). Mečio Laurinkaus vadovaujama Komisijos grupė platino Lietuvoje Sąjūdžio anketas apie Lietuvos gyventojų trėmus, lagerius, žudynes.

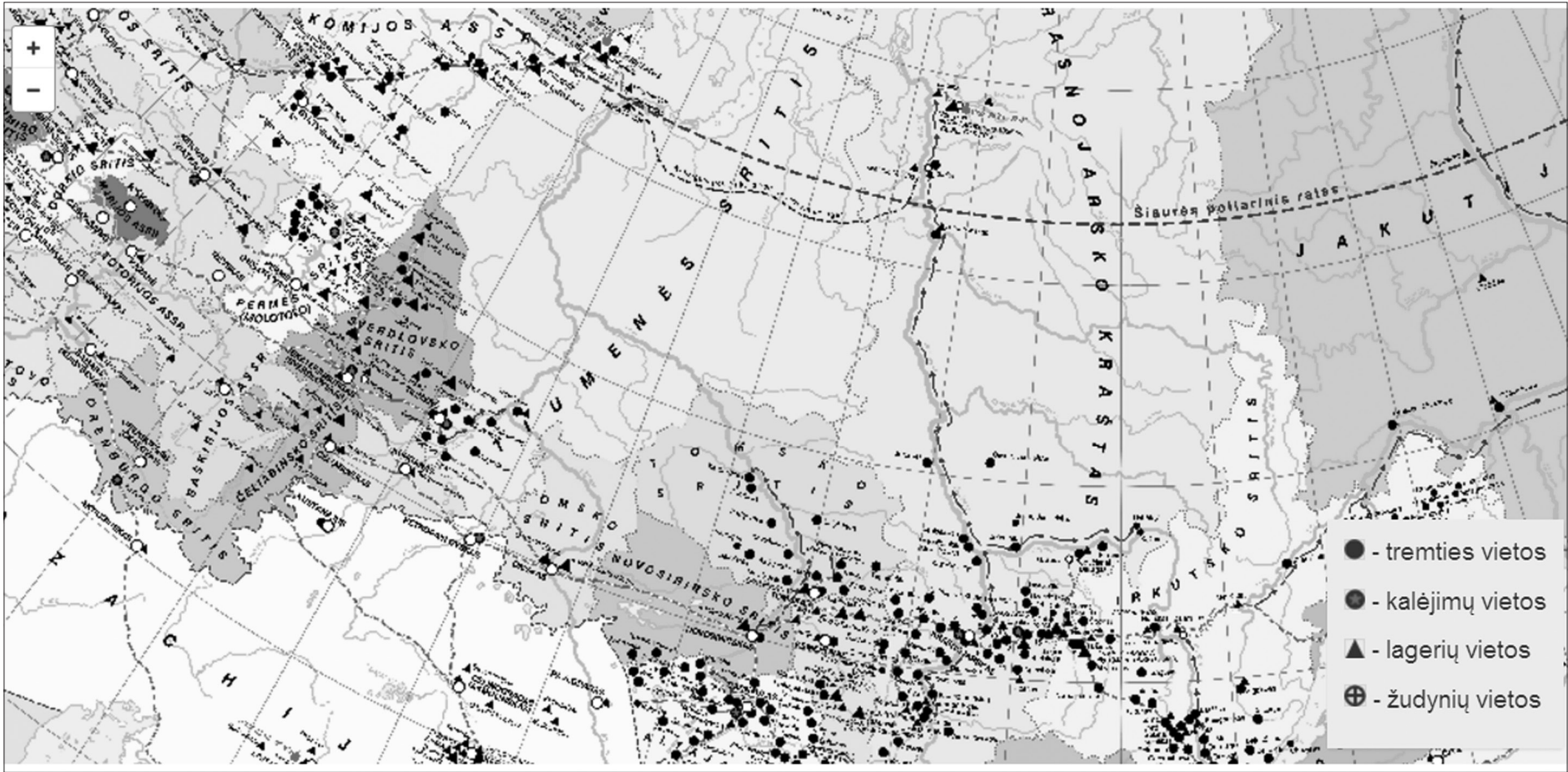
Užpildytas anketas anali-

zavo, sisteminio, sudarė kartotekas. Iš viso apie Lietuvos gyventojų patirtas represijas, ginkluotą ir pilietinį pasipriešinimą sovietų okupaciniam režimui surinkta daugiau kaip 150 tūkstančių autentiškų liudijimų – anketų, dokumentų, laiškų, trumpų ir didesnių apimties pasakojimų. Didžioji dalis šių liudijimų Komisiją pasiekė Atgimimo ir

pirmaisiais Nepriklausomybės metais. Kartu su archyviniais dokumentais, įvairių autorių publikuota medžiaga šie liudijimai sudarė tęstinio leidinio „Lietuvos gyventojų genocidas“ I–V t. pagrindą. Prieigoje pateikiama svarbiausia informacija apie represuotą asmenį: vardas, pavardė, gimimo metai, gyvenamoji

vieta represijų metu, patirtos represijos pobūdis, metai, tremties ar kalinimo regionas SSRS, asmens likimas – grįžo, negrįžo, mirė represijos vietoje. Prireikus prieigos lankytojai galės daryti atranką pagal įvairius kriterijus. Bus galimybė prieigos duomenis tikslinti ar papildyti.

genocid.lt

www.lietuviaisibire.lt

EPBO GIRIA LIETUVĄ UŽ TINKAMĄ KORONAVIRUSO PANDEMIJOS SUVALDYMĄ

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Sveikatos skyriaus vadovo pavaduotojas Frederico Guanais, vertindamas sveikatos sistemos iššūkius įveikiant koronaviruso infekcijos (COVID-19) krizę EBPO šalyse, giria pirmuosius Lietuvos žingsnius suvaldant koronaviruso protrūkį. Ekspertas atkreipia dėmesį į infekcijos valdymo strategijos sėkmę. Šie ir kiti klausimai buvo aptarti trečiadienį Vyriausybės kanceliarijos inicijuotoje nuotolinėje vaizdo konferencijoje „COVID-19 valdymo strategija Lietuvoje“.

Pasak F. Guanais, Lietuva turėjo geras galimybes tinkamai reaguoti į pandemijos protrūkį dėl šalies turimų specialistų sveikatos sistemoje ir tinkamos infrastruktūros: lyginant su kitų EPBO šalių vidurkiu, Lietuvoje yra daugiau gydytojų ir šiek tiek mažiau slaugytojų, taip pat mūsų šalis yra ketvirta tarp EPBO šalių pagal turimų intensyvios terapijos lovų skaičių tenkantį 1000 gyventojų. Konferencijoje EBPO atstovas ne kartą pabrėžė būtinybę visiems išlaikyti budrumą, rengiantis galimai antrajai koronaviruso bangai.

Renginio metu sveikatos apsaugos ministras Aurelijus

Veryga dalinosi įžvalgomis, kodėl Lietuvai pavyko suvaldyti pirmąją pandemijos bangą. Ministras pabrėžė operatyvų Lietuvos reagavimą į pandemijos grėsmę, greitą nacionalinių ir regioninių sveikatos priežiūros įstaigų perorganizavimą, sėkmingą testavimo strategiją, net ir turint ribotus žmogiškuosius resursus, atsakingą visuomenės elgesį, laikantis karantino sąlygų.

Ministras taip pat atkreipė dėmesį į gausias savanorystės iniciatyvas ir atsakingą žiniasklaidos darbą, konstruktyvų sprendimų priėmimo procesą ir reikiamo finansavimo sprendžiant koronaviruso iššūkį užtikrinimą. A. Veryga pabrėžė, kad Lietuva sėkmingai naudojosi Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO), Europos plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos (EPBO) ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro rekomendacijomis. EPBO narius ministras patikino, kad Lietuva gerąją praktiką yra pasiruošusi dalintis ir su kitų šalių atstovais bei ketina stiprinti bendradarbiavimą ruošiantis galimai antrai koronaviruso bangai.

Konferencijoje pranešimą apie dabartinę epidemiologinę situaciją Lietuvoje skaitė sveikatos apsaugos viceministrė

LIETUVOJE PATVIRTINTOS 5G RYŠIO PLĖTROS GAIRĖS 2020–2025 M.

Birželio 3 d. Lietuvos Vyriausybė patvirtino Susisiekimo ministerijos inicijuotas Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m.

Kristina Garuolienė. COVID-19 valdymo strategijos apžvalgą ir požiūrį į karantino atlaisvinimo sąlygas pristatė Valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų operacijų grupės narė Orijana Mašalė. Koronaviruso infekcijos plitimo dinamiką įvertino COVID-19 vyriausiasis analitikas Aistis Šimaitis. Savo įžvalgomis apie koronaviruso infekcijos valdymą dalinosi sveikatos apsaugos ministro patarėjas Marius Čiurlionis ir Vilniaus universiteto ligoninės gydytojas doc. Valdas Pečiulinas.

EPBO renginys buvo skirtas profesionalams, dirbantiems epidemiologijos, medicinos, mokslo, sveikatos sektoriuose, taip pat buvo kviečiami prisijungti visi, kam įdomus koronaviruso infekcijos iššūkio sprendimas. Konferencija susidomėjo 34 pasaulio šalių atstovai. Surengti šį renginį paskatino pastaruoju metu išaugęs kitų šalių susidomėjimas Lietuvos gerąją patirtimi, sėkmingai suvaldant pandemijos protrūkį Lietuvoje. **LRV**

gaires. Jų tikslas – užtikrinti laipsnišką ir kontroliuojamą 5G ryšio plėtrą, sudarant efektyvią teisinę bei investicinę aplinką Lietuvoje.

Susisiekimo ministro Jaroslavo Narkevič teigimu, Lietuva siekia įgyvendinti Europos Komisijos sprendimus dėl šios technologijos plėtros, tačiau kartu siekia užtikrinti, kad šio proceso kontrolė išliktų valstybės rankose. Patvirtinus gaires ir įgyvendinus siūlomas priemones, būtų užtikrinta valstybės institucijų vykdoma 5G ryšio plėtros priežiūra Lietuvoje, kartu sudarant palankią teisinę ir investicinę aplinką.

Gairėse, kurias parengė Susisiekimo ministerijos, susijusių valstybės institucijų ir verslo atstovų sudaryta darbo grupė, numatyti 5G plėtros etapai ir priemonės. Numatyta įgyvendinti 20 kompleksinių priemonių, kurios sudarys technines, teisines ir organizacines sąlygas 5G ryšiui diegti bei užtikrins efektyvią jo plėtrą. Iki 2021 m. numatoma paskirti naudoti 5G ryšiui skirtus radijo dažnius; nustatyti pastatų, inžinerinių statinių, pagrindinių šalies transporto koridorių, jų mazgų ir kitos fizinės infrastruktūros, tinkamos judriojo ryšio sistemoms diegti, naudojimo

sąlygas; įgyvendinti aukščiausią 5G ryšio tinklų saugumą užtikrinančias rekomendacijas. Iki 2022 m. planuojama įgyvendinti naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros sukūrimo „baltosiose“ šalies teritorijose projektą; užtikrinti efektyviausius elektros energijos tiekimo ryšio sistemoms sprendimus. Taip pat numatoma nuolat vykdyti priežiūrą ir informuoti visuomenę apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimą, diegiant 5G ryšio sistemas; sudaryti sąlygas inovatyvių judriojo ryšio paslaugų, daiktų interneto ir įrenginių tarpusavio sąveika pagrįstų technologinių sprendimų plėtrai ir kitas gairėse numatytas priemones.

5G ryšio plėtra Lietuvoje planuojama keturiais etapais:

– 2021 m. 5G ryšio diegimo pradžia ir plėtojimas valstybės teritorijoje;

– iki 2022 m. 5G ryšys bent viename iš didžiausių Lietuvos miestų;

– iki 2023 m. 5G nepertraukiamas ryšio veikimas Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje;

– iki 2025 m. 5G ryšys miestų ir miestelių teritorijose, tarptautiniuose transporto koridoriuose („Via Baltica“, „Rail Baltica“), valstybinės reikšmės keliuose, geležinkeliose ir uostuose. **LRV**

ATVERTAS LAISVAS JUDĖJIMAS TARP BALTIJOS ŠALIŲ IR LENKIJOS

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, Kalvarijos–Budzisko pasienio punkte susitikęs su Lenkijos premjeru Mateuszu Morawieckiu, aptarė Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimą COVID-19 kontekste, sienų atvėrimą, dvišalius santykius, saugumo, gynybos ir kitus klausimus.

Susitikimo pradžioje Lietuvos Vyriausybės vadovas pasidžiaugė, kad piliečiams šiandien galima pranešti svarbią žinią: nebelieka kliūčių laisvam judėjimui tarp Baltijos šalių ir Lenkijos. Tai labai svarbu, nes šiame regione driekiasi svarbiausios transporto, energetikos, gynybos arterijos, jungiančios Baltijos regioną su Europos šalimis.

Pasak premjero, atsakinga abiejų Vyriausybių politika leido suvaldyti pandemiją, tačiau privalome išlikti budrūs. Baltijos valstybių, Lietuvos ir Lenkijos sveikatos apsaugos ir užsienio reikalų ministrai tęs glaudų koordinavimą, siekiant išvengti įvežtinių COVID-19 atvejų.

Lenkijos Ministras Pirmininkas Mateuszas Morawiecis pasveiki-

no Lietuvos premjerą ir Vyriausybę, kuri, kovojant su pandemija, priėmė sėkmingus sprendimus, tapusius pavyzdžiais Europai. „Strateginė Lietuvos ir Lenkijos partnerystė yra garantija, kad Baltijos šalys niekada neliks atskirta sala. Esame suinteresuoti, kad mūsų pasienis taptų prekybos tiltu tarp šalių, todėl tvirtai įsipareigojome pagal numatytus tvarkaraščius užbaigti „Via Baltica“ rekonstrukciją. Sveikinu Lietuvos ir Lenkijos geležinkelių bendrus projektus. Siekiame keleivinio susisiekimo geležinkeliu tarp Vilniaus ir Varšuvos plėtos”, – sakė Lietuvos premjeras.

Abi šalys yra įsipareigojusios iki 2026 m. įgyvendinti projekto „Rail Baltica“ darbus – tai itin svarbu siekiant užtikrinti karinį mobilumą Europoje.

Pažymėta, kad Baltijos valstybės ir Lenkija kartu gegužės 26 d. pateikė 1,2 mlrd. eurų paraišką antrajam sinchronizacijos etapui. S. Skvernelis padėkojo Lenkijos premjerui už paramą „Harmony Link“ jungties tiesimui, sinchronizacijos

Lenkijos Ministras Pirmininkas Mateuszas Morawiecis (kairėje) ir Lietuvos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis Kalvarijos–Budzisko pasienio punkte. **LRV**

projektui ir už Lenkijos principinę laikyseną dėl elektros iš nesaugios Astravo AE nepirkimo.

Akcentuota, kad saugumo ir gynybos politikos kontekste Europos Sąjungos (ES) lėšos kariniam mobilumui, JAV karių priėmimas ir transatlantinių ryšių plėtra yra bendri Lietuvos ir Lenkijos prioritetai.

Aptariant ES politiką pažymėta, kad Lietuva ir

Lenkija turi bendrų interesų, todėl glaudžiai koordinuojamos pozicijos dėl ES daugiametio biudžeto ir Europos ekonomikos gaivinimo plano.

Lietuvos Vyriausybės vadovo įsitikinimu, popandeminis laikotarpis atveria istorinę galimybę sutarti dėl orientuotos į ateitį Europos ir Lietuvos ekonomikos krypties. Mūsų regionas yra pasirėngęs stiprinti ES ekonominį savarankiškumą susigrąžinant

gamybą iš Azijos šalių.

Pabrėžta, kad Lietuva remia ES bendrąją rinką, tačiau didelį susirūpinimą kelia ES mobilumo paketas, kurio nuostatos aiškiai diskriminuoja mūsų vežėjus.

Lietuvos premjeras pareiškė tikįs, kad pandemija atsitraukė ir dar šią vasarą bus galima kartu pažymėti Žalgirio mūšio 610 metų sukaktį bei aptarti detalius bendradarbiavimo planus. **LRV**

BALTIJOS ŠALIŲ PREMJERŲ POKALBYJE – RAGINIMAI SUTARTI DĖL POLITINĖS DEKLARACIJOS NEPIRKTI ELEKTROS IŠ ASTRAVO AE

Lietuvos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, Latvijos ir Estijos ministrai Pirmininkai vaizdo konferencijos metu. **LRV**

Birželio 10 d. Lietuvos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, Latvijos ir Estijos ministrai Pirmininkai vaizdo konferencijos metu aptarė Baltijos regionui svarbiausius transporto ir energetikos pro-

jektus, derybas dėl elektros iš nesaugios branduolinės jėgainės Astrave nepirkimo ir jų eigą. Vaizdo pokalbyje taip pat dalyvavo už Transporto politiką atsakinga Europos Komisijos narė Adina Vălean.

Susitikimo pradžioje Lietuvos Premjeras pabrėžė principinę Lietuvos poziciją dėl Astravo ir elektros energijos nepirkimo iš šios nesaugios elektrinės. Anot Sauliaus Skvernelio „Lietuva ir toliau principingai siekia vieningos Baltijos šalių pozicijos dėl prekybos elektra iš nesaugių trečiųjų šalių elektrinių ribojimo.“ Šią Lietuvos poziciją tvirtai remia ir Lenkija.

Ministras Pirmininkas padėkojo kolegoms už bendrą darbą rengiant Baltijos valstybių ir Lenkijos paraišką antrajam sinchronizacijos etapui, kurio bendra vertė siekia 1,2 mlrd. EUR, finansuoti.

Aptariant „Rail Baltica“

projektą Lietuvos Ministras Pirmininkas padėkojo Europos Komisijai už paramą projektui ir pabrėžė šio projekto svarbą regionui. Anot Premjero: „pagrindinis mūsų tikslas – kad Rail Baltica projektas būtų įgyvendintas laiku. Lietuva vykdo darbus ir tai padarys iki 2026 metų”, – sakė Premjeras.

Europos Komisijos paskelbtame Europos ekonominio atsigavimo plane, „Rail Baltica“ projektas išskiriamas kaip ypatingos svarbos projektas siekiant viso regiono ekonominio atsigavimo. Anot Ministro Pirmininko: „svarbiausia yra konkretūs darbai tinkamai ir laiku įgyvendinant

šį visai Europai svarbų projektą, nuo kurio priklauso ir ilgalaikė regiono ekonominės raidos sėkmė”.

Baltijos valstybių premjerai taip pat pasidžiaugė, kad „Baltijos burbulas“ švelninant karantino sąlygas ir atkuriant laisvą asmenų judėjimą, bei atveriant sienas veikia sklandžiai bei tarnauja kaip pavyzdys visai Europai. Saulius Skvernelis taip pat informavo savo Baltijos kolegas apie sėkmingą nuotolinį susitikimą su Lenkijos Premjeru birželio 5 d., kurio metu buvo sutarta, kad Lenkija savo sienas atvykstantiems iš Lietuvos ir Baltijos šalių atvers nuo birželio 12 d. **LRV**

SU NUSIKALTIMAIS SUSIJUSIO TURTO AREŠTAS IR KONFISKAVIMAS ES VALSTYBĖSE – PAGAL VIENODAS PROCEDŪRAS

Lietuva rengiasi taikyti tiesioginį Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą, kuris visose ES šalyse numato vienodas procedūras, areštuojant ar konfiskuojant su nusikaltama veika susijusį turtą. Tai leis greičiau ir efektyviau taikyti šią veiksmingą priemonę, tiriant nusikaltimus ir vykdant teismų sprendimus tiek atskiroje valstybėje, tiek ir tarptautinėje erdvėje. Šiandien Vyriausybės posėdyje buvo pritarta Teisingumo minis-

terijos parengtiems įstatymų pakeitimų projektams, nustatantiems bendrą Reglamentą dėl susižinojimo areštuojant ir konfiskuojant turtą atitinkančias procedūras.

Tarptautiniame bendradarbiavime baudžiamosiose bylose – tai pirmas ES erdvėje tiesiogiai, visa apimtimi taikomas teisės aktas. Iki šiol perkeldamos į nacionalinę teisę Europos Sąjungos direktyvas ar pamatinius sprendimus, valstybės narės,

galėdavo pasirinkti skirtingus įgyvendinimo būdus ir apimtis.

„Lietuva visuomet palaikė idėją tobulinti susižinojimo ir bendradarbiavimo mechanizmą tarp ES valstybių narių, kad baudžiamosiose bylose būtų galima operatyviai imtis reikalingų veiksmų, – sako teisingumo ministras Elvinas Jankevičius. – Reglamentas yra paremtas šalių tarpusavio pasitikėjimu ir sudarys galimybes taikyti vienodas

procedūras ir negaišti laiko, suvaržant teisę naudotis nusikalstamu keliu įgytu turtu Lietuvoje ar bet kurioje kitose ES šalyje”.

Kaip teigiama Reglamente, nusikaltimo priemonių ir pajamų areštas ir konfiskavimas yra vienos veiksmingiausių kovos su nusikalstamumu būdų. Kadangi nusikalstamos veikos dažnai peržengia valstybių sienas, ES narėms reikia glaudžiau bendradarbiauti, kai būtina areštuoti

ar konfiskuoti nusikalstamu būdu gautą turtą, lėšas ar nusikaltimo priemones.

Šiuo metu sprendimų konfiskuoti turtą ir turto arešto aktų tarpusavio pripažinimo aspektus Lietuvoje detalčiai reguliuoja keli teisės aktai. Siūloma, kad visi šie turto arešto ir konfiskavimo klausimai būtų aptarti viename įstatyme.

Reglamento nuostatos ir naujas teisinis reguliavimas visoms ES valstybėms narėms (išskyrus Airiją ir Daniją) bus taikomas nuo š. m. gruodžio 19 d. **LRV**

ČIKAGOS LIETUVIŲ ROTARY KLUBO PARAMA SERGANTIEMS LIETUVOS VAIKAMS

Vilniaus rajone, netoli Santariškių vaikų ligoninės, baigiami įrengti Mamų unijos „Šeimos namai“ – rehabilitacijos ir informacijos centras sunkiai sergantiems vaikams ir jų artimiesiems.

Organizatorių nuotr.

Vilniaus rajone, netoli Santariškių vaikų ligoninės, baigiami įrengti Mamų unijos „Šeimos namai“ – reabilita-

cijos ir informacijos centras sunkiai sergantiems vaikams ir jų artimiesiems. „Šeimos namuose“ bus įrengta 11

gyvenamųjų kambarių, pritaikytų specialiai sergančių vaikų priežiūrai ir jų šeimų poreikiams. Centre

bus teikiama socialinė ir psichologinė pagalba ne tik sergantiems vaikams, bet ir jų artimiesiems. Po tuo pačiu stogu įsikurs rehabilitacijos ir sporto centras, meno terapijos ir žaidimų kambarys. Informaciniame centre tėvai galės sužinoti apie ligą, gydymo eigą, gydymo galimybes užsienyje. „Šeimos namai“ suteiks šeimoms galimybę praleisti daugiau laiko kartu, tokių namų praktika sėkmingai pasitvirtino visame pasaulyje: Ronald McDonald’s House veikia 58 šalyse, Family House – JAV, Sick Children’s Trust – Didžiojoje Britanijoje.

Prie šio „Mamų unijos“ projekto prisideda ir Čikagos lietuvių Rotary klubas – rotariečiai skyrė 70,000 dolerių paliatyvios slaugos palatų bei kitos reabilitacinės įrangos įsigijimui ir sensorinio kambario įrengimui. Čikagos lietuvių Rotary klubo dėka į šeimos namus jau atkeliavo

masažinis stalas, reabilitacijai skirti velomedai, medicininė lova, spintelės, neįgaliesiems skirta vonia, masažinė kojų ir rankų vonelė, baseino keltuvas neįgaliesiems, sėdėjimo – laikysenos kėdutė neįgaliesiems vaikams, mankštos inventorių.

Planuojama, kad „Šeimos namai“ duris atvers šiais metais. Projekto iniciatorių „Mamų unijos“ teigimu, šis centras nesieks pakeisti ar dubliuoti vaikų ligoninėje teikiamų paslaugų ir gydytojų funkcijų. Tai bus socialinė alternatyva, suteikianti šeimoms galimybę bendrauti su kitomis, tą patį išgyvenančiomis mažųjų ligoniukų šeimomis. Tikimasi, kad tai padės jiems lengviau įveikti ligą ir palengvins jų kasdieną, o dalinimasis patirtimi, asmeninis palaikymas grąžins galimybę šeimai jaustis visuomenės dalimi.

Čikagos lietuvių Rotary klubo informacija

LIETUVOS DIPLOMATŲ TALKININKAI JAV 1940-1990 METAIS: IŠEIVIJOS RYŠIAI SU VAŠINGTONO ADMINISTRACIJA

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos
prof. Juozas Skirius

V.
(Pradžia š.m. balandžio 21 d. „Dirvos“ laidoje).

1948 m. rugsėjo 16 d. ALT delegaciją (L. Šimutis, P. Grigaitis, M. Vaidyla, Povilas Dargis ir Jonas Grigalius) prieš rinkimus vėl priėmė prezidentas H. Truman’as. Jam įteiktame memorandume buvo reiškiamas pageidavimas, kad JTO suvažiavime Paryžiuje JAV delegacija iškeltų okupuotų Baltijos šalių padėties klausimą, pareikalautų JTO sudaryti specialią komisiją Lietuvos padėčiai tirti. Be to, buvo prašoma, kad JAV nepasirašytų Taikos sutarties, kol nebus išlaisvinta ir kitos okupuotos šalys. Į paskutinį delegatų prašymą prezidentas atsiliepė palankiai¹. Nors šis susitikimas nežadėjo greitų poslinkių Lietuvos laisvinimo procese, bet padėjo garsinti Baltijos šalių tautų siekius. Įdomu pastebėti, kad 1949 m. prezidentas H. Truman’as rado reikalą pasveikinti trečiąją Amerikos lietuvių kongresą, sukviestą ALT. Tai rodė ALT ir jos veiklos pripažinimą².

1 Šimutis, L. *Amerikos lietuvių taryba. 30 metų Lietuvos laisvės kovoje 1940-1970*. Chicago, 1971, p. 117.
2 Banionis, J. *Lietuvos laisvinimas Vakaruose 1940-1975*. Vilnius: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras, 2010, p. 63.

Prez. Harry S. Truman skaito memorandumą Lietuvos laisvinimo reikalais, kurį Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija jam įteikė 1948 m. rugsėjo 16 d. Baltuosiuose rūmuose. Iš dešinės: stovi dienraščio „Draugas“ vyriausiasis redaktorius Leonardas Šimutis, ALT’o pirmninkas; red. M. Vaidyla, ALT’o išdininkas; adv. Jonas Grigalius, ALT’o vicepirmininkas; Povilas Dargis, ALT’o narys ir red. dr. P. Grigaitis, ALT’o sekretorius. **„Draugo“, 1948 m. rugsėjo 20 d. laidos nuotr.**

Lietuviai gebėjo sumaniai pasinaudoti JAV prezidentų rinkimų kampanijomis. 1952 m. prasidėjus eiliniams rinkimams, prezidentas H. Truman’as savo sausio 9 d. kalboje palankiai atsiliepė apie tautų, esančių už geležinės uždangos, laisvinimo reikalą. Todėl ALT buvo nutarta išsamiai informuoti JAV prezidentą apie Lietuvos padėtį,

deklaravo moralinį palaikymą Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių laisvės reikalui, tačiau oficialių pareiškimų šiuo klausimu nepadarė. Paskutinis reikšmingas šio laikotarpio JAV prezidento pareiškimas, susijęs su Baltijos valstybėmis, buvo paskelbtas 1952 m. birželio 14 d. Juo dar kartą išreikšta parama pavergtiems Estijos, Latvijos

ir Lietuvos žmonėms, pakartota, kad prievartinė Baltijos valstybių inkorporacija niekada nebuvo pripažinta. Šiame sveikinime kartu su kantrybės palinkėjimu išreikšta viltis, kad ateityje Baltijos tautos galės džiaugtis nepriklausomybe ir laisve kitų tautų bendrijoje³.

Tarpininkaujant kongresmenui Ch. J. Kersten’ui 1953 m. kovo 26 d. buvo išrūpinta audiencija pas naują JAV prezidentą D. Eisenhower’į. Iš prezidento pusės audiencija neturėjo politinio tikslo, nes tai nebuvo rinkiminiai metai. Tada tikrai neabejota, kad prezidentui rūpėjo pasikalbėti su ALT atstovais, išgirsti jų nuomonę. ALT delegacija: L. Šimutis, P. Grigaitis, M. Vaidyla, Jonas Kalinauskas, V. T. Kvietka, Stasys Gegužis, Stepas Bredes, Stasys Pieža ir Juozas Ginkus, pavada-vęs ALT vicepirmininką A. Olį. Prezidentui lietuvių delegacija įteikė memorandumą, kur buvo pabrėžti trys svarbiausi dalykai: paskatinti Senatą ratifikuoti Genocido konvenciją, pritarti prezidento paskelbtai tautų laisvinimo politikai ir prašyti palaikyti Kongrese sudaromą komisiją Baltijos šalių pavergimo faktui ištirti. Į delegacijos prašymus prezidentas atsakė palankiai, pabrėždamas, kad tautų pavergimas neturi būti ir nebus toleruojamas. „Pavergtų tautų išlaisvinimo bus siekiama taikingomis

3 Kraujelis, R. *Lietuva Vakarų politikoje: Vakarų valstybių nuostatos Lietuvos okupacijos ir aneksijos klausimu 1940-1953 metais*. Vilnius: VU leidykla, 2008, p. 162-163.

priemonėmis”, – pažymėjo prezidentas. Jis pritarė ir Baltijos valstybių okupacijos bei genocido ištyrimui. Kongresmenas Ch. J. Kersten’as įsipareigojo atlikti šį darbą⁴. ALT delegatai nuvyko į *Amerikos balso* (*Voice of America*) būstinę, kur papasakojo apie savo susitikimą su prezidentu. Visa tai tuojau buvo transliuojama į okupuotą Lietuvą.

1962 m. Vasario 16-osios proga ir JAV prezidentas John F. Kennedy’š, tiesa, nelabai noriai, priėmė lietuvių delegaciją Baltuosiuose rūmuose. Kadangi šio susitikimo siekė tiek ALT, tiek JAV lietuvių bendruomenė, tai po abiejų organizacijų ginčų buvo sudaryta 20 lietuvių delegacija. ALT atstovai – L. Šimutis, E. Bartkus, P. Grigaitis, M. Vaidyla, A. Rudis, S. Bredes, V. T. Kvietka, V. Abraitis, Jackus Sonda, M. Kižytė, o JAV LB – Stasys Barzdukas, Jonas Jasaitis, A. Nasvytis, Z. Dailidka, Voldemaras Adamkavičius (Adamkus), Algis Kėželis. Į delegaciją įsijungė ir demokratų partijos veikėjas Antanas Varnas iš Niujorko⁵. Priėmimo metu prezidentui buvo įteiktas memorandumas, kur buvo išreikšta viltis, kad JTO Generalinės asamblėjos darbotvarkėje atsiras Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimas, ir tai prisidės prie 1939 m. Hitlerio ir Stalino sąmokslų padarinių panaikinimo.

(Bus daugiau)

4 Šimutis, L. *Amerikos lietuvių taryba. 30 metų Lietuvos laisvės kovoje 1940-1970*. Chicago, 1971, p. 166, 168.
5 Ten pat, p. 289-290.

SANTANDERIO MIESTE ATIDARYTAS PENKTASIS LIETUVOS RESPUBLIKOS GARBĖS KONSULATAS ISPANIJOJE

Birželio 1 d. dieną Kantabrijos regiono Santanderio mieste atidarytas penktasis Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ispanijoje. Konsulatui vadovaus Ispanijos pilietė verslininkė Ana Belén Gutiérrez Lavín.

Atsižvelgiant į Covid-19

pandemiją ir galiojančius įvedimo apribojimus tarp šalies regionų, Lietuvos garbės konsulato atidarymas buvo surengtas videokonferencijos būdu. Atidarydama garbės konsulatą Lietuvos ambasadorė Ispanijoje Skaistė Aniulienė pažymėjo, kad Lietuva suinteresuota plėtoti ryšius su šiuo

Ispanijos turizmui bei pramonei svarbiu regionu. Pasak jos, garbės konsulas, esant reikalui, ne tik teiks pagalbą Lietuvos turistams, bet ir prisidės prie dvišalių ekonominių ryšių ir investicijų skatinimo, padės atrasti naujas rinkas lietuviškoms prekėms.

LR URM

Kantabrijos regiono Santanderio mieste atidarytas penktasis Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ispanijoje. LR URM

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖMS BALTARUSIJOJE PERDUOTOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Lietuvos Respublikos ambasada Baltarusijoje inicijavo paramos projektą, kurio metu būtiniausias asmens apsaugos priemonės (vienkartinės ir daugkartinės kaukės bei dezinfekcinis skystis) buvo perduotos lietuvių bendruomenėms Gervėčiuose ir Pelesoje.

LR URM

Siekdama apsaugoti labiausiai pažeidžiamus lietuvių bendruomenių Baltarusijoje atstovus nuo COVID-19 protrūkio, Lietuvos Respublikos ambasada Baltarusijoje inicijavo paramos projektą, kurio metu būtiniausias asmens apsaugos priemonės (vienkartinės ir daugkartinės kaukės

bei dezinfekcinis skystis) buvo perduotos lietuvių bendruomenėms Gervėčiuose ir Pelesoje.

Būtinąsias asmens apsaugos priemones nuo COVID-19 protrūkio priėmė lietuvių bendruomenės Pelesoje pirminkas ir mokyklos direktorius Jonas Matiulevičius ir Gervėčių bažnyčios klebonas

kun. Elijas Markauskas. Tai – Lietuvos Respublikos ambasados Baltarusijoje inicijuoto paramos projekto, vykdomo kartu su Baltarusijos katalikiška Caritas organizacija dalis. Projekto esmė – parama nuo pandemijos labiausiai nukentėjusiems Baltarusijos regionams.

LR URM

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO 30-METIS PAMINĖTAS TURKIJOS SOSTINĖJE ANKAROJE

Šventės metu skambėjo melodijos, atliekamos muzikinės grupės „Subtilu Z“ iš Lietuvos.

LR URM

2020 m. kovo 11 dieną Lietuvos Respublikos ambasada Turkijoje pakvietė Lietuvos draugus ir lietuvių bendruomenę Turkijoje drauge paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-metį.

„Per 30 metų Nepriklausomybės Lietuva pasiekė labai daug: pasaulyje užime aukštą vietą pagal verslo sąlygas, pirmaujame teikdami informacinių ir komunikacijos

technologijų paslaugas verslui, užtikrintai augame gyvybės mokslų ir finansinių paslaugų srityse“, - sveikindamas susirinkusius pabrėžė Lietuvos ambasadorius Audrius Brūzga. Pasidžiaugta Lietuvos gerais santykiais ir su kaimyninėmis, ir su labiau nutolusiomis šalimis kaip Turkija, su kuria sieja tampa ryšiai įvairiose srityse – nuo augančio turistų skaičiaus iki vykstančių inten-

syvių studentų mainų.

Šventės metu skambėjo modernios muzikos melodijos atliekamos veržlios muzikinės grupės „Subtilu Z“ iš Lietuvos.

Renginio vieta pasirinktas Turkijos sostinės Ankaros simbolis, modernios architektūros statinys – Atakulės bokštas, kuris Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės proga nusidažė lietuviškos trispalvės spalvomis. LR URM

Į ŽALGIRIO MŪŠIO LAUKĄ IŠ LIETUVOS ATVEŽTAS PAMINKLINIS AKMUO „NUO LIETUVIŲ TAUTOS UŽ BENDRĄ PERGALĘ“

Prie paminklinio akmens Žalgirio mūšio lauke.

LR URM

Gegužės 29 d. Žalgirio mūšio lauke įvyko simbolinis paminklinio akmens, skirto Žalgirio mūšyje kovojusiems Lietuvos karžygiams atminti, padėjimas.

Ceremonijoje iš Lenkijos pusės dalyvavo Varmijos-Mozūrų vaivadijos maršalka p. Gustavas Marekas Brzezinas, Divizijos Generolas Lechas Stefaniakas, Vladislavo Jogailos divizijos karininkų asociacijos prezidentas, p. Andrzejus Wiczkowski, Ostrudos pavieta seniūnas, p. Adamas Szczepkowski, Griunvaldo komunos meras, Dr. Szymonas Drejus, Žalgirio mūšio muziejaus direktorius Stenborke, Žalgirio fondo prezidentas p. Henrikas Kacprzikas, Varmijos-Mozūrų vaivadijos maršalo biuro Tarptautinio bendradarbiavimo departamento direktorius p. Łukaszas Bielewskis bei kiti oficialūs atstovai, muziejaus darbuotojai ir spaudos atstovai. Esame dėkingi jiems už paramą ir galimybę pastatyti paminklą tokioje svarbioje lietuvių ir lenkų tautoms vietoje.

Iš Lietuvos pusės dalyvavo p. Eduardas Borisovas, Lietuvos Respublikos ambasadorius Lenkijos Respublikoje, Pulkininkas Gytis Kazokas, Lietuvos Respublikos gynybos

atašė Lenkijos Respublikoje, p. Perlis Vaisieta, Lietuvos bajorų karališkosios sąjungos vadas, pulkininkas rez. Romas Žibas, Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės prezidentas, majoras Donatas Mazurkevičius, projekto koordinatorius Lietuvos kariuomenėje, p. Valdas Mintaučis, Lietuvos kariuomenės korespondentas.

Paminklinio akmens Žalgirio mūšio vietoje pastatymą Lietuvos žmonių suaukotomis lėšomis iniciavo Lietuvos bajorų karališkoji sąjunga, Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovė ir Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacija, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje ir Lietuvos kariuomene.

Vienoje paminklinio akmens pusėje iškaltas Vytis ir užrašas lietuvių ir lenkų kalbomis: „Nuo lietuvių tautos už bendrą pergalę“. Kitoje pusėje – užrašas lietuvių ir lenkų kalbomis „Paminklo sukūrimo iniciatoriai ir organizatoriai: Lietuvos bajorų karališkoji sąjunga, Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovė ir Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacija Partneriai: Lietuvos ambasada Lenkijoje ir Lietuvos kariuomenė“.

LR URM

NUPYNĖME NUOSTABIĄ LIETUVIŠKĄ JUOSTĄ

JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos piešinių ir rašinių konkursui pasibaigus

JAV LB Švietimo tarybos rašinių konkurso koordinatorė Loreta Timukienė

II.

(Pradžia š.m. birželio 2 d. „Dirvos” laidoje)

Elžbieta Kungytė savo rašinyje aprašo puošnią savo prosenelės kraičio skrynią, į kurią galima sutalpinti tiek daug vertingų dalykų: „Yra sunku nepastebėti skrynios einant pro šalį. Jos margos spalvos švyti taip šviesiai kaip ryto saulės spinduliai. Jei aš turėčiau kraičio skrynią, man būtų sunku sutalpinti viską, kas padarė mane lietuve. Ant pačio dugno aš įdėčiau savo tautinį kostiumą ir su juo – visus tautinius šokius, kuriuos esu išmokusi, visus prisiminimus iš šokių švenčių ir stovyklų. Tada atsargiai įvyniočiau margučius, išdailintus lietuviškais raštais, ir verbas. Tie du dalykai primena mūsų šeimos tradicijas per velykinį laikotarpį, kai visi susėdam prie velykinio stalo ir mušam margučius pamatyti, kuris stipriausias. Dar pridėčiau visus lietuviškus receptus, kuriuos mano mama ir močiutė yra išmokiusios. Bet mano kraičio skrynioje būtų ne tik daiktai, bet ir pasakos, kurias man seneliai pasakodavo apie laumes ir karalaičius. Apkamšyčiau savo skrynią lietuviškais papročiais, kurie man buvo perduoti. Po to paberčiau truputį Lietuvos didingos istorijos, pasakojimus apie kunigaikščius ir mūšius, apie mūsų tautos vargus ir triūsus. Galiausiai apgaubčiau viską savo skrynioje gražiąja lietuvių kalba, visą savo turtą įvyniočiau į lietuviškus žodžius, kurie padaro mūsų kalbą tokią gražią. Į tuos žodžius, kuriuos mūsų protėviai net per karus išlaikė. Šitie visi dalykai yra man labai svarbūs, nes savo kraičio skrynioje aš norėčiau išsinešti su savimi mažą dalelę Lietuvos, nes užaugusi nenoriu pamiršti lietuviškos kalbos ir tradicijų. Aš tą dalelę Lietuvos, nors ji tokia maža, branginsiu visą savo gyvenimą.”

Gabija Bičkus žavisi lietuviškos kraičio skrynios turtais: „Kiek daug paslapčių ir senųjų legendų, laumių burtų ir močiučių pasakų, džiaugsmo ir gailių ašarų, Lietuvos ežerų ir miškų grožio bei

Lietuvos didingos istorijos sudėta lietuviškoje kraičio skrynioje. Nors Lietuva labai mažytė, jos tautodailės kraitis labai turtingas. Atidarykime ją ir sužinokime, kokie kūrybingi mūsų proseneliai. (...) Lietuviška skrynia – stebuklingas kraitis, kuriame mūsų prosenelės sudėdavo visą savo darbą ir išmonę, savo viltis ir svajones. Skrynios buvo įvairių formų ir spalvų, jas puošdavo gėlėmis, paukšteliais, medeliais ir ornamentais. Kuo didesnė ir sunkesnė buvo jaunos mergelės kraičio skrynia, tuo geresnė nuotaka buvo. Lietuviškoje kraičio skrynioje telpa visa Lietuvos istorija, paslėpta kryžiuose, tautinėse juostose, statulėlėse, pintinėlėse, verbose, margučiuose ir lietuviškų drabužių raštuose. Šie metai yra lietuviški tautodailės metai. Prisiminkime ir saugokime mūsų protėvių meną.”

Augustė Stanina taip pat atidaro puošnią skrynią, o joje – toks kraitis: „Ten įdėta lietuviška laisvė, mūsų žalios pievos ir istorija. Ten įdėta lietuviškas kraujas, mūsų vargai ir sėkmės. Ten sudėta lietuvių ašaros ir šypsenos. Tenai įdėta mūsų kultūra ir šokiai. Skrynion įdėta Lietuvos vėliava, kryžiai, lietuviškas menas. Tenai įdėta lietuvis mamos, močiutės, seneliai ir tėvai, kurie tęsia lietuvišką kalbą ir kultūrą. Ten sudėta lietuviškos poemos, raštai. Tenai įdėta Lietuvos vaikai ir jos ateitis. Skrynion sudėta mokytojai, kurie moko apie Lietuvą ir išlaiko mūsų kalbą ir tapatybę. Lietuviškų patiekalų įvairiausių. Tenai įdėta tautiniai drabužiai ir margučiai. Tenai įdėta marga juosta ir Kūčių staltiesė. Ten sudėta Velykų kiaušiniai ir augalai. Tenai įdėta mano meilė, širdis ir siela.”

Elena Schmedlen sako sau ir kitiems, kas mes esame: „Mes esam Lietuva. Mes esam iš žalių pievų ir mėlynų upių. Mes mylim mūsų trispalvę, geltoną saulę, žalius miškus, už laisvę pralieta raudoną kraują. Saulė šviečia daugiausiai Lietuvoje. Mes

esam iš tos valstybės, iš tos šeimos. Tai mes, ir mes esam Lietuva.”

Austėja Kaminskytė svarsto, ar lietuviška mokykla yra džiaugsmo, ar vargo mokykla: „Aš nepasirinkau eiti į lietuvišką mokyklą, bet dabar noriu toliau eiti iki pabaigos. Nors yra sunku kartais ryte keltis, aš ateinu, nes aš noriu. Man patinka mokėti lietuviškai šnekėti. Aš galiu susišnekėti su seneliais ir šeima. Aš viską suprantu, kai mes skrendame į Lietuvą kiekvieną vasarą. Lietuviška mokykla yra dalis mano gyvenimo. Kai kažkas šneka apie savaitgalį, aš visą laiką pagalvoju apie lietuvišką mokyklą. Mano pirma kalba, kurią išmokau, buvo lietuvių, ir aš noriu ją mokėti ir niekada nepamiršti. Jeigu noriu niekada jos nepamiršti, reikia eiti į mūsų nuostabią lietuvišką mokyklą. Aš žinau, kad jeigu turėsiu vaikų, juos leisiu į šitą nuostabią mokyklą.”

Vyriausiųjų – 9-10 klasių grupėje geriausiais išrinkti šių mokinių rašiniai: I vietą pasidalino **Liveta Ežerskis ir Emilija Mockus** (10 kl., Maironio lituanistinė mokykla, IL, mok. Lina Tumasonienė), II vietą – **Gabrielė Keegan** (9 kl., Bostono lituanistinė mokykla, MA, mok. Ramunė Keegan) ir **Nida Polikaitytė** (9 kl., Maironio lituanistinė mokykla, IL, mok. Lina Tumasonienė), III vietą – **Monika Šermukšnis** (9 kl., Bostono lituanistinė mokykla, MA, mok. Ramunė Keegan) ir **Sofija Šležas** (9 kl., Bostono lituanistinė mokykla, MA, mok. Ramunė Keegan). Paskatinamoji premija skirta Aiden Genender (9-10 kl., Aleksandro Kazickienės lituanistinė mokykla, NY, mok. Renata Petrauskienė). Mokiniai rinkosi tokias temas: „Tu – riekelė duonos kasdieninės/ Ant pasaulio vaisių pilno stalo...” (skirta UNESCO Pasaulio paveldo Lietuvoje metams), „Verčiu Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo puslapius” (skirta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui) ir „Ką išsinešiu iš lietuviškos mokyklos” (skirta Mokyklų bendruomenių metams).

Dešimtokė **Liveta Ežerskis** savo rašinyje svarsto, ką vertingo ji išsineša iš lietuviškos mokyklos: „Aš gimusi ir užaugusi Amerikoje, todėl susidūriau su dviem kalbomis. Didžiausias iššūkis man buvo

(Nukelta į 9 psl.)

5-6 KLASĖS NUGALĖTOJAI

I vieta: **Silvia Clemens** 6kl. LM "Lietuvėlė" Jackson, NJ

II vieta: **Simona Jasinskas** 6kl. LM "Lietuvėlė" Jackson, NJ

5-6 KLASĖS NUGALĖTOJAI

II vieta: **Martynas Pelesinas** 6 kl. Maironio LM, Lemont, IL

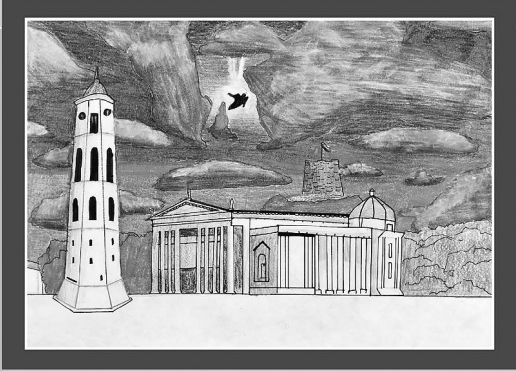

III vieta: **Ema Kimmage** 5 kl. Vašingtono K. Donelaičio LM, MD

III vieta: **Leila Genender** 5-6kl. A. Kazickienės LM, NY

7-10 KLASĖS NUGALĖTOJAI

I vieta: **Aidas Jarašūnas** 8kl. LA Sv. Kazimiero LM, CA

II vieta: **Miglė Ačas** 8 kl. Čikagos LM, IL

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

(Atkelta iš 8 psl.)

NUPYNĖME NUOSTABIAJ
LIETUVIŠKĄ JUOSTĄ

tai, kad penkios dienos per savaitę mokiausi anglų kalbos, o tik šeštadieniaisėjau į lietuvišką mokyklą. Šiandien galiu drąsiai pasakyti, jog moku kalbėti lietuviškai. Ir aš tikrai didžiuojuosi tuo. Šie metai jau paskutiniai metai man, tačiau čia yra praleistos mano vaikystės ir paauglystės dienos. Kadangi klaseje nebuvo keičiami vaikai, mes labai visi susidraugavome ir kartais dėl to, kad po savaitės norėjom vėl pamatyti vieni kitus. Per visus tuos metus teko sutikti ir mokslukų, ir mušeikų, mus mokė geri ir labai geri mokytojai. Mūsų mokyklą prisiminsiu ir kurios sienos matė ir vargų, ir džiaugsmų, kurios koridoriuose aidėjo juokas ir krito ašaros, o klasėse staiga kil-davo ir netrukus užgesdavo pilni laimės arba nusivylimo šūksniai. Čia mums iš tiesų buvo smagu.”

O Emilija Mockus tvirtina, jog ji – „šimtaprocentinė lietuė”: „Kai man buvo ketveri, mama su tėčiu atvedė į Maironio lituanistinę mokyklą. Tuomet aš nelabai suvokiau, kas ta lietuviška mokykla, tik žinojau, kad visą savaitę reikia eiti į amerikonišką mokyklą, o šeštadieniais – į lietuvišką. Man tai nebuvo pasirinkimas, tai buvo mano gyvenimas. Šie metai lietuviškoje mokykloje man jau paskutiniai, tad dažnai susimąstau, ką man reiškia ši mokykla. Lituanistinėje mokykloje mes jaučiamės kaip namuose. Čia tarsi mūsų mažoji Lietuva Čikagoje. Nesvarbu, kur tu gyveni, svarbu, kad širdyje nešioji Lietuvą. Mintimis prabėgau per mokykloje praleistus metus, ir tai dūšią suskausta... Šį gegužės mėnesį lituanistinė mokykla bus baigta, o praleisti metai visiems laikams liks mano širdyje. Myliu Lietuvą ir lietuvišką mokyklą.”

Devintokė Gabrielė Keegan atvirauja, kaip ji jautėsi ir jaučiasi lietuviškoje mokykloje: „Kai aš buvau maža, mano mama stūmė, kad aš lankyčiaulituanistinę mokyklą. Man visai nebuvo įdomu. Mano draugai iš angliškios mokyklos visada

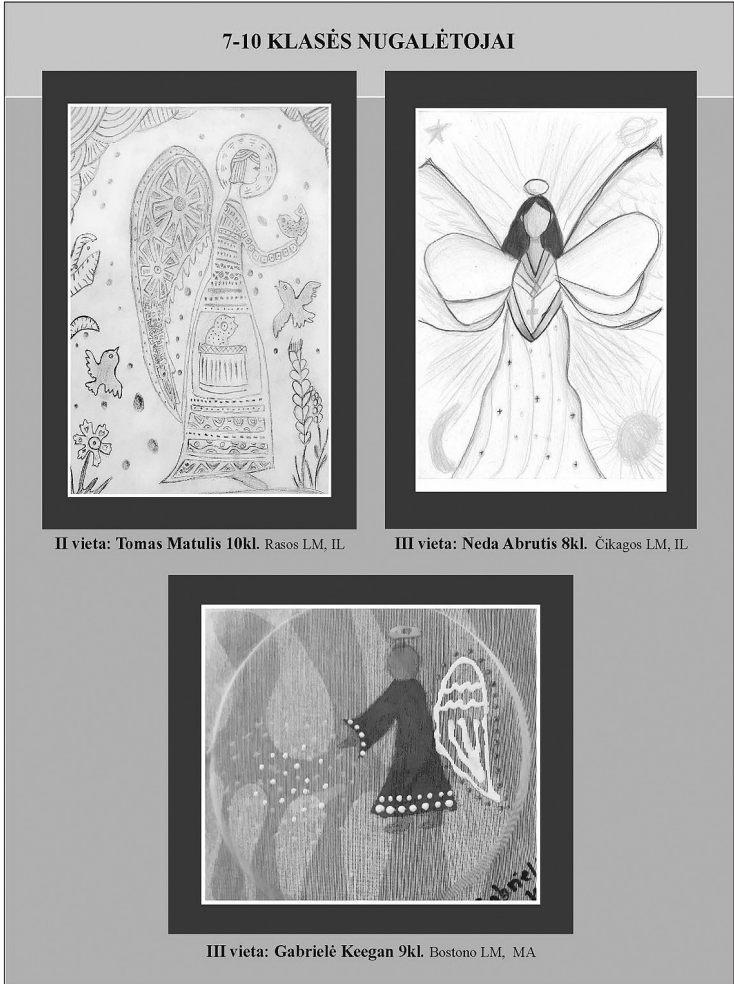
klausė, kodėl aš važiuoju į mokyklą šeštadienį. Man nepatiko, kai mano mama kalbėjo lietuviškai, ir mano draugės tėvai kalbėjo angliškai. Šeštadieniais aš tik norėjau ilgiau miegoti ir žaisti su savo draugais. Kodėl man reikėjo valgyti kitoki maistą? Kodėl man reikėjo skaityti kitokia kalba, kurios žmonės visai nežinojo. Ne tik vaikai, bet netgi mokytojai klausė manęs, kas yra ta Lietuva? Iš kur ši šalis atsirado?

Akis nuleidusi žemyn grįžau namo ir liūdnai pasakiau savo tėvams, kad aš nenoriu būt lietuė. Aš žiūriu atgal į tuos laikus ir gėdiju save, kad aš taip galėjau galvoti. Man nereikėjo gėdytis dėl savo šalies Lietuvos, o reikėjo rėkti garsiai, ką man reiškia Lietuva. Dabar lituanistinėj mokykloj aš suradau drauges, kurios turi tokią pat tautybę kaip aš. Mes visi stengiamės mokytis lietuviškai ir mes galim tik taip geriau kalbėti. Aš visą laiką galvojau, kad žmonės galvoja kažką bloga, kai aš pasakau apie Lietuvą. Iš tikrųjų yra didžiausia dovana, kad aš esu lietuė, ir aš taip pat dėkinga, kad mano mama veža mane kiekvieną šeštadienį į mokyklą, kur aš suradau žmones, kurie didžiuojasi šia puikia tautybe ir kultūra. Kalbant lietuviškai su draugais ir šeima yra tik dalis šios nuostabios galimybės. Lietuviški draugai yra kaip antra šeima. Kai buvau maža, aš nenorėjau mokytis per savo laisvą laiką ir daryti testus kita kalba, bet dabar iš širdies dėkinga žmonėms, kurie nori mokyti mane, kad aš iš jų išmokčiau lietuviškai. Po kelių metų aš baigsiu mokyklą, galvojant apie išleistuves darosi liūdna, ir noriu kiekvieną minutę mokykloje praleisti smagiai ir stengtis mokytis, kiek galiu. Aš atsimenu, kai negalėjau sulaukt dienos, kada baigsiu ir nebegrįšiu į šią nereikalingą mokyklą. Dabar mano šeimos šaknys ir istorija yra geriausia mano gyvenimo dalis. Lietuviškos dainos, šventės, kultūra – man dabar aišku, kad čia yra mano identitetas ir aš tikrai dėkinga už viską Bostono lituanistinei mokyklai. Ačiū!”

Nida Polikaitytė iš Maironio lituanistinės mokyklos pina pačią gražiausią

lietuvišką juostą iš tų dalykų, kurie jai atrodo svarbiausi: „Pirma, aš įpinčiau vieną siūlą prisiminimų. Aš turiu daug gražių prisiminimų iš Lietuvos. Aš buvau Lietuvoje tik du kartus, bet man labai patiko ir aš niekada nepamiršiu, kai tenai buvau. Kitą siūlą, kurį aš įpinčiau, būtų švenčių siūlas. Aš esu dalyvavusi dainų ir šokių šventėse ir man tai yra labai svarbu. Lietuviai dainuoja tradicines dainas ir šoka tradicinius šokius. Aš taip pat dalyvauju savo šeimos šventėse. Mano visa šeima yra lietuviai ir kai mes visi sueiname, man labai svarbu, nes aš esu labai motyvuota būti gera lietuė. Siūlas po to būtų mokyklos siūlas. Aš lankau lietuvišką mokyklą ir daug išmokstu mokykloje. Mokytojos mokiina apie tautą, kalbą ir kitus svarbius dalykus. Mokykla padeda lietuviams išsilavinti ir išmokti daugiau apie savo tautą. Kitas siūlas mano juostoje būtų kalba. Lietuviai kalba lietuviškai ir man yra svarbu mokėti lietuvių kalbą. Kalba padeda žmogui bendrauti su kitais ir lietuvių kalba padeda man bendrauti su Lietuva. Kai aš kalbu lietuviškai Amerikoje, man labai gera širdyje, nes aš žinau, kad aš esu dalis Lietuvos. Kitas siūlas būtų stovykla. Aš kiekvieną vasarą važiuoju į Dainavos stovyklą. Ten mes visi kalbame lietuviškai ir darome tradicinius dalykus. Mes dainuojame lietuviškas dainas, valgome lietuviškus valgius ir dalyvaujame užsiėmimuose. Paskutinis siūlas mano juostoje būtų mano tėvų siūlas. Aš nupinsiu tuos šešis svarbius siūlus į gražiausią lietuvišką juostą ir dėvėsiu ar nešiosiu ją išdidžiai.”

Monika Šermukšnis jausmingai kreipiasi į savo tėvynę Lietuvą: „Tu – riekelė duonos kasdieninės ant pasaulio vaišių pilno stalo. Lietuva, tėvyne mūsų, tu – didvyrių žeme. Tu esi pilna džiaugsmo ir skausmo. Lietuva, tu esi laisvė, už kurią ilgai kovojome. Tu esi stiprybė, kuri išvarė rusus. Tu esi kraujas visų žmonių, kurie atidavė savo gyvybę už tavo ateitį. Lietuva, tu esi Baltijos jūra, pilna gintarų. Tu paklausyk, kaip neša smėlį tavo nuostabios bangos. Aukštos kopos stove tvirtai. Reikia jūra tikėti, kaip dainoje sakoma, nes tavo jūra viską gali. Lietuva, tavo žemės nepamirš, už ką mes pilna širdim tikėjome, bet ir parodo mūsų darbštumą. Tavo ilgi keliai man primena, kokia nuostabi tu esi. Tavo

tautiniai šokiai džiugina. Ir kada kartais būna liūdna, aš paklausau muzikos ir visada prisimenu savo stiprią meilę tau ir pradėdu šypsotis. Lietuva, tu esi pilna meilės, mūsų meilė tau yra pati stipriausia. Tu esi pilna šeimų, kurios būna atskirtos, bet vėl sugrįžta pas tave. Lietuva, tu buvusi pagonių šalis, kurioje buvo garbinami medžiai ir dangus. Tu esi begalinė šviesa ir saulė. Tu esi pilių šalis, kurių istorija yra tikrai ypatinga. Tu – riekelė duonos kasdieninės ant pasaulio vaišių pilno stalo, bet tavęs niekada nepamirš. Pasaulis yra didelis, o tu maža, bet tu esi mano visas pasaulis ir aš žinau, kad tavo šviesa prašvis.”

Sofija Šležas iš Bostono lituanistinės mokyklos savo rašinyje džiaugiasi vertybėmis, kurias ji išsineša iš lietuviškos mokyklos: „Lituanistinė šeima yra kaip viena didžiulė šeima. Visi vieni kitais rūpinasi ir padeda vieni kitiems. Man labai daug džiaugsmo, kad aš visada žinau, jog turiu antrą šeimą. Aš nežinau, ką daryčiau be lituanistinės. Mokėti kalbą, kurią moka tavo šeima, yra labai geras jausmas. Kai aš skrendu į Lietuvą, galiu skaityti visus ženklus, žiūrėti televizorių ir viską suprasti. Jeigu man labai nepatiktų lituanistinė, aš važiuočiau, bet man labai patinka mokytis gramatiką ir istoriją apie Lietuvą, kur pusė mano šeimos gyvena. Aš žinau, kad važiuoti į Bostono lituanistinę mokyklą yra vienas iš geriausių pasirinkimų, kurį aš padariau. Aš išsinešiu tiek daug gerų draugų ir tiek daug informacijos, kur be lituanisti-

nės mokyklos aš nežinočiau. Ir aš esu labai dėkinga, kad einu į lituanistinę mokyklą ir galiu garsiai sakyti, kad aš esu lietuė.”

Aiden Genender iš Aleksandro Kazickienės lituanistinės mokyklos kalba apie savo svajonę: „Aš susipažinau su įdomiausiais lietuviais Amerikoje, kurie yra labai daug pasiekę savo srityje, yra žinomi ir nepamiršta garsinti Lietuvos vardą. Mano gyvenimo tikslas yra vieną dieną būti kaip šitie žmonės, garsinti Lietuvos vardą. Ir visi lietuviai vaikai, kurie gyvena ne Lietuvoje, turėtų lankyti lietuviškas mokyklas. Iš mokyklos išsinešiu daug patirties, meilę Lietuvai, kalbai ir istorijai.”

Rašinių anglų kalba grupėje geriausiu išrinktas dvylikamečio Sean-Vytautas Shubert iš Kolorado lituanistinė mokyklos (mok. Kamilė Mitkus) rašinys, jo tema: „As many languages you know, many times you are a human being”. Taip pat paskirtos net trys paskatinamosios premijos: Michaela Kokkinos (8 kl., Niujorko Maironio mokykla, NY, mok. Justina Miklaševičius); Leah Kirk (4 kl., Bostono lituanistinė mokykla, MA, mok. Rūta Gudmand) ir Eva Razgaitis (2 kl., Niujorko Maironio mokykla, NY, mok. Ramona Krecikaitė), jie visi pasirinko tą pačią temą – „I really love Lithuania. What about you?”

Štai tokią margaspalvę juostą nupynėme – kiekvienas į ją įpintas siūlas savitas, turintis prasmę, o bendras raštas gavosi tikrai puikus! AČIŲ visiems, su meile ir atsidavimu prisidėjusiems prie šios prasmingos kūrybos.

(Pabaiga)

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LA ABILIAKADĖ JAV ŽURNALAS
LIETUVOS DIRVOS RAŠINYS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTŲ Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

VINCAS PALUKAITIS – SUVALKIJOS TAUTINIO ATGIMIMO VEDLYS

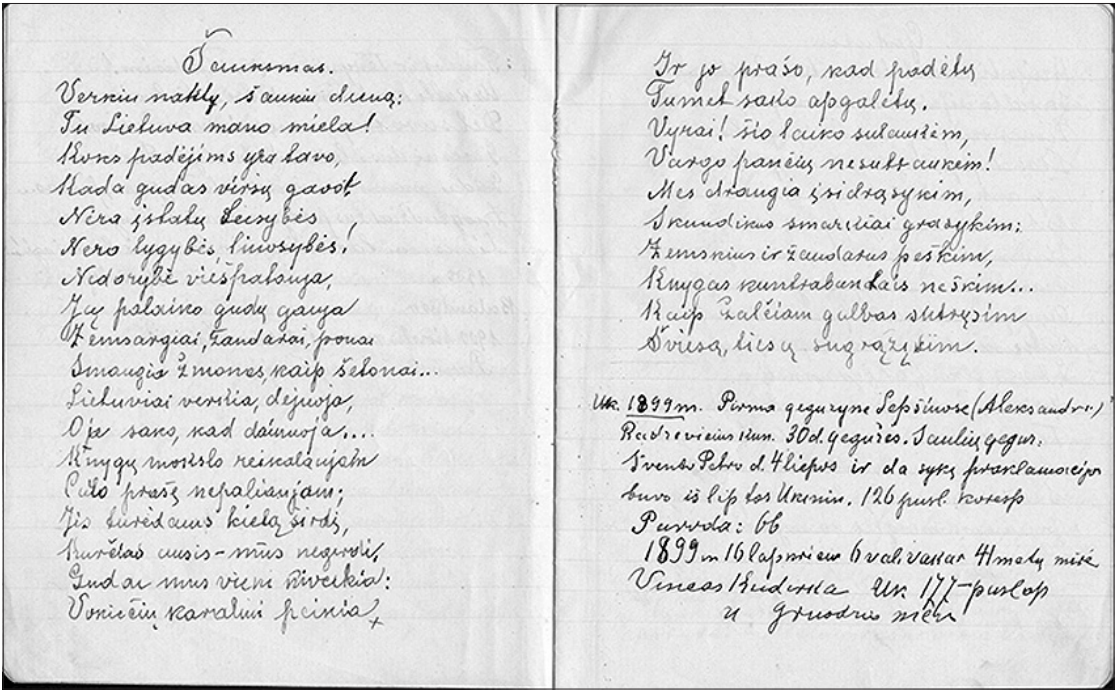

Šiais metais minime žy-
maus Lietuvos pedagogo, var-
pininko, knygnešio, publicisto,
lietuvybės žadintojo, visuome-
nės veikėjo Vinco Palukaičio
(1855–1932) 165-ąsias gim-
mo metines.

Garsioji Alma mater
V. Palukaitis gimė 1855 m.
gruodžio 14 d. Skindeliškės
kaime, Antanavo valsčiuje,
Marijampolės apskrityje, ūki-
ninkų šeimoje. Pradinį mokslą
įgijo iš vyresniojo brolio.
Mokyklą pradėjo lankyti gana
vėlai – jau būdamas šešiolikos
metų. 1877 m. baigė garsiąją
Veiverių mokytojų seminariją,
veikusiąją nuo XIX a. antro-
sios pusės iki Pirmojo pasau-
linio karo ir tuo metu tapusia
svarbiausiu naujosios lietuvių
inteligentijos centru. Įdomu
tai, kad mokytojų seminarijoje
tarp daugybės dėstomų dalykų
ypač daug dėmesio buvo ski-
riama muzikiniam ugdymui –
net šešios septynios pamokos
per savaitę. Į seminariją buvo
priimami tik muzikinę klausą
turintys jaunuoliai. Daugeliui
buvusių auklėtinių muziki-
nis išsilavinimas tolesnei jų
pedagoginei karjerai turėjo
ypatingą reikšmę. Veiveriečiai
V. Palukaitis, broliai Juozas ir
Antanas Vokietaičiai, Vincas
Bacevičius, Kazys Lekeckas,
Ksaveras Sakalauskas,
Justinas Strimaitis, Karolis
Grinkevičius, Juozas Geniušas,
Antanas Kučingis ir kiti daug
prisidėjo prie krašto muzikinio
švietimo, rašė ir publikavo
straipsnius teoriniais muziki-
nio ugdymo klausimais, leido

vadovėlius, organizavo moky-
klų ir suaugusiųjų choras.
Slaptoji tarnyba tautai
Baigęs Veiverių mokytojų
seminariją, V. Palukaitis pradė-
jo mokytojauti Kapčiamiesčio
pradinėje mokykloje. 1881 m.
buvo perkeltas į Vilkaviškio
pradinę mokyklą, kurioje dirbo
vedėju net aštuoniolika metų –
iki 1899 m. V. Palukaitis buvo
drąsus žmogus. Jis pirmasis
išdrįso savo mokykloje mokyti
vaikus lietuvių kalbos ir vie-
nas pirmųjų tarp Vilkaviškio
lietuvių žadino jų politinę
sąmonę. V. Palukaitis ne kartą
lankėsi Prūsijoje ir iš ten į
Lietuvą gabeno draudžiamą
literatūrą, tarp mokinių platino
„Aušrą“, „Varpą“, „Ūkininką“
bei kitą draudžiamą spaudą.
Aktyviai bendradarbiavo šių
laikraščių leidyboje, buvo
Vincio Kudirkos techniniu
padėjėju ir bičiuliu, dalyvavo
varpininkų suvažiavimuose.
Priklausė „Sietyno“ knygnešių
organizacijai.

Už tokią veiklą V. Palukaitis

V. Palukaitis. Rankraštis. „Šauksmas”. 1900 m.

Kurį laiką vertėsi privačiomis
pamokomis. Negaudamas dar-
bo Suvalkijoje, V. Palukaitis
persikėlė į Kėdainius.
Režimo represijos
V. Palukaitis aktyviai da-
lyvavo Lietuvos mokytojų są-
jungos kūrimosi veikloje. 1905
m. jis pirmininkavo pirmajam

mokslo draugijos narys.
Bendradarbiaudamas „Varpe”,
„Ūkininke”, „Vienybėje
Lietuvininkų”, „Viltyje”,
„Mokykloje”, V. Palukaitis
straipsnius, eilėraščius pa-
sirašinėjo Ylos, Krivulės,
Žmogaus, V. Spraulio ir ki-
tais slapyvardžiais. Tačiau

giesmė” bei išpopuliarėjo
kitos dainos: „Pulkin ant ke-
lių”, „Aš padainuosiu dainų
dainelę”, „Šaltyšius”. 1905
m. V. Palukaitis V. Spraulio
slapyvardžiu parašė muziką ir
žodžius dainai „Kilkim”, kuri
1908 m. buvo išspausdinta
Varšuvoje atskiru leidinuku ir
vadinosi „Daina 1905 metų”.
Šis patriotinis kūrinys ypač
populiarus buvo tarp jaunimo,
dainuojamas kur tik daugiau
susiburdavo lietuvių. Vienas
iš aštuonių posmelių skamba:

Aukštaičiai, Žemaičiai
Tik kilkim, kaip vienas:
Tvirti, stiprūs tapę,
Kaip gržuols, kaip plienas
Prikelsim Tėvynę lengvai.

Gyvenant Varšuvoje, nepa-
ilstančiam mokytojui niekada
netrūko veiklos – jis Lenkijos
sostinėje organizavo lietuviš-
kas pamaldas, subūrė per 450
tikinčiųjų varšuviečių lietuvių
parapiją – tai buvo tarsi nauja
tautiečių bendravimo forma,
nublokštų toli nuo gimtųjų
namų, nuo Lietuvos.

Prasidėjus Pirmajam pa-
sauliniam karui, Varšuvą už-
ėmus vokiečių kariuomenei,
V. Palukaitis pasitraukė iš
Lenkijos ir grįžo į Vilnių, kur
dirbo Lietuvių draugijoje nu-
kentėjusiems dėl karo šelpti.

Laikinojoje sostinėje

1920 m. V. Palukaitis ap-
sigyveno Kaune ir tęsė pe-
dagoginę veiklą. Dvejus me-
tus mokytojavo Vaišvydavo
pradinėje mokykloje. Vėliau
Lietuvos švietimo ministerija
skyrė jam Kauno miesto ir
apskrities pradinių mokyklų
inspektoriaus pareigas. Šios
pareigos buvo sunkios ir ats-
akingos. Reikėjo rūpintis naujų
lietuviškų mokyklų kūrimu,
mokymo priemonėmis, vado-
vėliais, metodiniais leidiniais,
skirtais mokytojų darbui ir kt.
Ir visą tą darbą jis dirbo su
dideliu atsidavimu ir atsako-
mybe. V. Palukaitis rado laiko
dar visuomeninei veiklai –

(Nukelta į 11 psl.)

Vincas Palukaitis. „Vieversėlis”. Varšuva, 1909 m.

ilgą laiką buvo sekamas žanda-
rų, bet neįkliūdavo, nes gerai
sugyveno su gubernijos moky-
klų vadovybe. Tačiau, prasidė-
jus „Sietyno” knygnešių orga-
nizacijos narių suėmimams,
žandarai krėtė ir V. Palukaičio
namus, ir, deja, rado du atvi-
rukus su Michailo Muravjovo
karikatūromis. 1899 m. jis
buvo suimtas, teistas, kalintas
Marijampolės kalėjime, bet
bylos jam sudaryti nepavyko,
tačiau neteko mokytojo vietos.

Lietuvių mokytojų suvažiavi-
mui, kuriame buvo svarstomas
vadovėlių mokykloms klau-
simas, išrinktas vadovėlių kon-
kurso komitetas, į kurį įėjo:
Tomas Ferdinandas Žilinskas,
Felicija Bortkevičienė ir Ona
Pleirytė. Tais pačiais metais V.
Palukaitis kalbėjo Didžiajame
Vilniaus Seime lietuviškų
mokyklų kūrimo klau-
simais. Aktyvus buvo ir 1907
metais Jono Basanavičiaus
iniciatyva įkurtos Lietuvių

V. Palukaitis nuolatos jautė,
kad yra sekamas carinės val-
džios, jam buvo uždrausta
mokytojauti mokyklose. V.
Palukaitis buvo priverstas pa-
likti Lietuvą. Jis, kaip daugelis
to meto lietuvių inteligentų,
persikėlė gyventi į Varšuvą,
kur dirbo buhalteriu vienoje iš
A. Nobelio įkurtų firmų.

**„Vieversėlis” gimė
Lenkijoje**

Mokytojas V. Palukaitis
Varšuvoje įsteigė lietuvių
kalbos kursus, buvo vienas iš
Lietuvių savišalpos draugijos
organizatorių. Prie draugi-
jos subūrė lietuvių chorą,
o chorui vadovauti pakvie-
tė Mikalojų Konstantiną
Čiurlionį. Nenurimstantis su-
valkietis visą savo laisvalaikį
leisdavo su lietuviais, rašė
įkvėpiančius eilėraščius ir
dainas. 1909 m. savo lėšomis
V. Palukaitis kartu su M. K.
Čiurlioniu Varšuvoje išleido
23 dainų rinkinį „Vieversėlis”
– pirmą lietuviškų dainų rin-
kinėlį mokykloms. Iš šio rin-
kinio po visą Lietuvą pas-
klido V. Kudirkos „Tautiška

V. Spraulis (V. Palukaitis). „Daina 1905 metų”. Varšuva, 1908 m. Visos nuotraukos iš Lietuvos švietimo istorijos muziejaus fondų.

PAŠTO ŽENKLUOSE – NOSTALGIŠKA PRAEITIMI
DVELKIANTYS ŠVYTURIAI

Birželio 8–ąją paminėjus Pasaulinę vandenynų dieną praėjusiame „Dirvos“ numeryje inžinierius Rimantas A. Kunčas–Žemaitaitis skaitytojams pristatė su šia tematika susijusius jo kolekcijoje esančius žemėlapius ir pašto ženklus. Šiame numeryje „Dirvos“ skaitytojai kviečiami susipažinti, kaip pasaulio žemėlapiuose ir pašto ženkluose ir žemėlapiuose pateikiami švyturiai.

Švyturiai – tai bokštai, neįprastos architektūros statiniai, dvelkiantys nostalgika praeitimi, kurie skleidžia šviesą, padedančią laivams naviguoti jūroje. Jie palydi laivus į tolimas keliones, rodo kelią nepažįstamuose vandenyuose, neleidžia paklysti, užplaukti ant povandeninių uolų. Švyturiai padeda lai-

vams ir lėktuvams nustatyti jų buvimo vietą, pakrantę, apeiti jūroje pavojingas kliūtis. Švyturiai, kaip orientyrai, atsirado kartu su prekybiniais ryšiais tarp jūrinių valstybių.

Baltijos valstybių pakrantėse veikia per 70 šviesos, 45 radijo švyturiai, 29 garso signaliniai įtaisai ir 650 įvairios paskirties šviečiančių

navigacinių ženklų. Lietuvoje yra 7 švyturiai. Seniausias – Klaipėdos švyturys, pastatytas 1796 m.

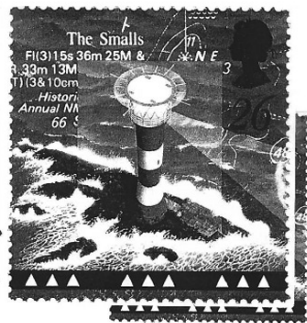
Nėra žinoma, kada ir kur pasaulyje buvo pastatytas pirmasis švyturys. Tačiau iki šiol tebėra gyva legenda apie septynis pasaulio stebuklus, vienas kurių yra 140 m aukščio Egipto sostinės Aleksandrijos švyturys. Jis 283 m. pr. Kristų buvo pastatytas Faroso saloje. Pačiame švyturio viršuje daugiau kaip 1500 metų degė laužas, rodantis laivams kelią. Visuose pasaulio švyturiuose iš pradžių kurdavo

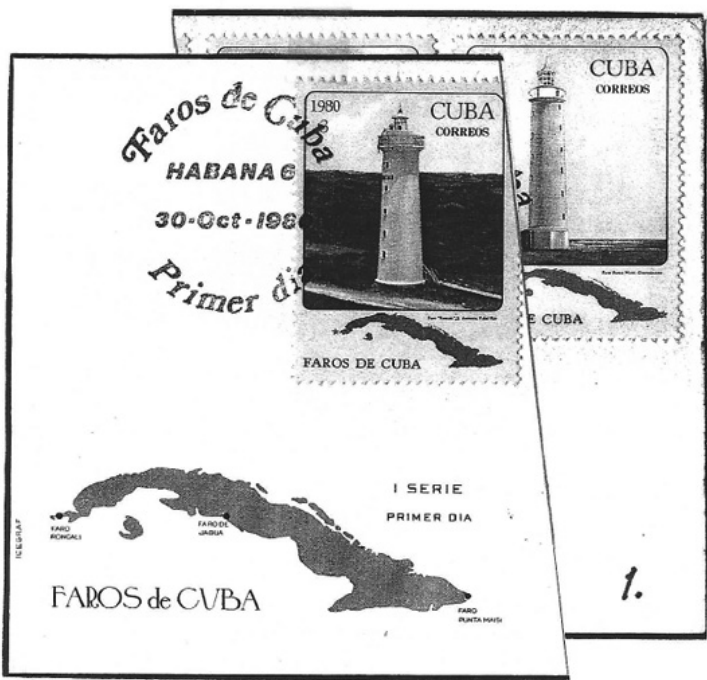
2 pav. – Bulgarijos valstybinio pašto 2001 m. išleista pašto ženklų serija, vaizduojanti skirtingus švyturius ir Bulgarijos žemėlapi, kuriame žvaigždute žymima švyturio lokalizacijos vieta. Paveiksle matome švyturį, pastatytą Kaliakroje, 60 km, arba 37 mylios nuo pietvakariuose esančios Varnos. Jo aukštis yra 10 m, arba 33 pėdos.

laužus. Tik praėjusiame šimtmetyje jie užleido savo vietą žvakėms, alyvmedžio aliejaus ir žibalinėms lempoms.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

4 pav. Didžiosios Britanijos pašto išleista pašto ženklų serija vaizduojanti skirtingus švyturius ir vietovių, žyminčių švyturių lokalizaciją, žemėlapius. Paveiksle pavaizduotas Smalls Lighthouse (Wales) švyturys, pastatytas 1776 m. (1861 m., perstatytas), jo aukštis 41 m, arba 135 pėdos.

1 pav. – Kubos valstybinio pašto 1980 m. išleistas vokas su pašto ženklais, vaizduojančiais skirtingus švyturius. Ant voko ir pašto ženklų pateikti Kubos žemėlapiai, nurodantys švyturių išsidėstymą.

3 pav. – Australijos valstybinio pašto išleista pašto ženklų serija, vaizduojanti skirtingus švyturius ir vietovių, kuriose yra švyturiai, žemėlapius. Paveiksle matome South Head (Sidnėjus) esantį švyturį, pastatytą 1818 m. ir tuomet patekusį į vieną iš 250 svarbiausių švyturių pasaulyje sąrašą. Jo aukštis 9.1 m, arba 30 pėdų aukščio, ir jis yra pirmasis ilgiausiai veikiantis švyturys Australijoje.

„DIRVAI“
AUKOJO:

R. Minkunas, Seven Hills, OH	200
R. Sausas, Yorktown, VA.....	72
S. Lee, Seminole, FL.....	45
A.Paziuriene, Westlake, CA.....	45
B.Adams, Centerville, MA.....	25
L. Jurkunas, S.Pasadena, FL.....	25
R. Strimaitis, Los Altos, CA.....	25

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

6 pav. Latvijos valstybinio pašto 2009 m. išleista pašto ženklų serija, vaizduojanti skirtingus švyturius ir žemėlapius, kuriuose žymima švyturių lokalizacijos vieta. Paveiksle matome Baltijos jūroje (Liepojoje) 1868 m. pastatytą švyturį, kurio aukštis 33 m, arba 108 pėdos.

7 pav. Estijos valstybinio pašto 2000 m. išleista pašto ženklų serija, vaizduojanti skirtingus švyturius ir vietovių, kuriose žymimos švyturių lokalizacijos vietas, žemėlapius. Paveiksle matome du Baltijos jūroje (Hyjuma saloje) 1868 m. pastatytus švyturius. Pirmasis švyturys Ristna Tuletoorn pastatytas 1874 m., kurio aukštis 30 m, arba 98 pėdos. Antrasis – Kõpu Tuletoorn, pastatytas 1531 m., kurio aukštis 37.7 m, arba 124 pėdos. Tai vienas aukščiausių (trečias pagal aukštį) ir ilgiausiai veikiančių švyturių pasaulyje. Ir seniausias švyturys Baltijos jūroje.

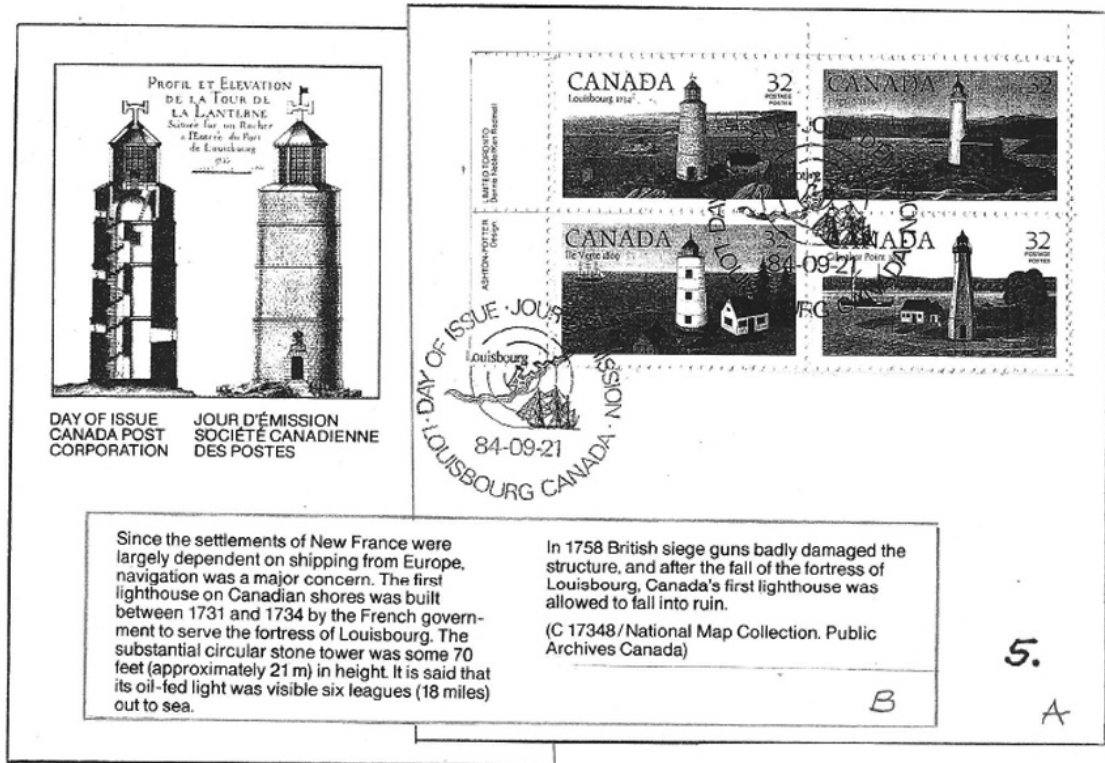
(Atkelta iš 10 psl.)

VINCAS PALUKAITIS –
SUVALKIJOS TAUTINIO
ATGIMIMO VEDLYS

buvo Šaulių sąjungos Kauno skyriaus kontrolės komisijos narys. Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio proga už nuopelnus Lietuvai vyriausybė apdovanojo daug garbingų žmonių Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinais. Tarp apdovanotųjų buvo ir garsus pedagogas, mokytojų sąjungos narys V. Palukaitis. Lietuvos švietimo istorijos muziejuje saugomas V. Palukaičio istorinis palikimas: dokumentai, rankraščiai, dainų sąsiuviniai, leidiniai ir kt.

Iškylus Suvalkijos sūnus V. Palukaitis pačiais sunkiausiais Lietuvai istoriniais periodais drąsiai nešė lietuvišką žodį ir dvasią, žadino politinę sąmonę, kėlė tautinį sąmoningumą ne tik tarp vilkaviškiečių, bet ir visoje Lietuvoje.

Jūratė Tamulytė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejininkė

5 pav. Kanados valstybinio pašto 1984 m. išleistas proginis vokas su atspaudu, kuriame matome žemėlapyje žymimą pirmojo Kanadoje švyturio lokalizacijos vietą. Šio pirmojo Kanadoje švyturio Louisbourg Lighthouse (Naujoji Škotija), pastatyto 1734 m. (po gaisro atstatytas 1923 m.) aukštis 16.8 m, arba 55 pėdos. Voko averse matome šio švyturio konstrukcinį brėžinį, reverse – įkūrimo istorijos aprašymą. Tai progai išleista pašto ženklų serija, vaizduojanti skirtingus švyturius.

2020 M. LF NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Fondo 57-asis metinis narių suvažiavimas vyks nuotoliniu būdu 2020 m. birželio 20 d.

Pradžia – 10 val. r. (CST

– Central Standard Time (US))

LF nariai suvažiavimą galės stebėti video platformoje VIMEO tiesiogiai (Live Stream) – LF tinklalapio pusla-

pio apačioje www.lithuanian-foundation.org/LT/lf-metinis-nariu-suvaziavimas/

Lietuvių Fondo informacija.

APIE OLIMPINES ŽAIDYNES SVAJOJANČIOS LIETUVOS POROS TIKSLAS – PILIETYBĖ

Lietuvos šokių ant ledo pora Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius po koronaviruso išprovokuotos net trijų mėnesių pertraukos ir vėl Kaune treniruojas ant ledo. Svajonės 2022 metais dalyvauti olimpinėse žaidynėse Pekine besivaikantys sportininkai pirmiausia turi išpildyti vieną svarbią sąlygą – Allison reikalinga Lietuvos pilietybė.

Kovo 18 d. pora turėjo čiuožti Monrealyje, ten buvo numatytas pasaulio dailiojo čiuožimo čempionatas, tačiau koronavirusas privertė šias varžybas atšaukti.

S. Ambrulevičiui ir A. Reed tai turėjo būti trečiasis pasaulio čempionatas kartu. Prieš dvejus metus jie užėmė 20-ąją, pernai – 17-ąją vietą. Vis dėlto šių metų rezultatai rodė, kad Kanadoje gali būti pasiektas kur kas geresnis rezultatas. Šiomet Europos čempionate jie užėmė 11-ąją vietą, o prieš pat pasaulio čempionatą laimėjo vienas varžybas Vokietijoje.

Tiek patys sportininkai, tiek Lietuvos dailiojo čiuožimo federacijos prezidentė Lilija Vanagienė prieš atšauktą čempionatą teigė, kad pora yra pasiekusi puikią sportinę formą ir tikisi aukšto rezultato Monrealyje.

Atšaukus svarbiausias metų varžybas prasidėjo karantinas, o jį dar labiau pasunkino tragedija Allison šeimoje. Kovo viduryje netikėtai mirė amerikietės brolis, irgi čiuožėjas Chrisas Reedas, jam šiemet būtų suėję 31-eri. Dėl šios priežasties sportininkė buvo grįžusi į JAV, ten praleido nemažai laiko, todėl pora treniruotis pradėjo tik praėjusią savaitę.

„Trys mėnesiai, tiek ilgai be ledo nesu buvusi per visą savo karjerą“, – bendraudama su LRT.lt atsikvėpė A. Reed.

26-erių čiuožėjos iš JAV ir dvejais metais vyresnio kauniečio Sauliaus svajonė – 2022 metų olimpinės žaidynės Pekine. S. Ambrulevičius yra trečias partneris A. Reed karjeroje. Su gruzinu Otaru Japaridze 2010 m., būdama vos 15-os, ji dalyvavo olimpinėse žaidynėse Vankuveryje, vėliau čiuožė su Izraelio atstovu Vasilijumi Rogovu. Nuo 2017 m. A. Reed ir S. Ambrulevičius čiuožia kartu.

Vis dėlto šiai sportininkų svajonei reikia vieno nemažo formalumo – A. Reed turi gauti Lietuvos piliety-

bę. Tiek čiuožėjai, tiek L. Vanagienė tikisi, kad amerikietei pavyks tai padaryti.

Tam reikia dabartinio Lietuvos prezidento malonės, mat pilietybė su Lietuva niekaip giminystės ryšiais nesusijusiems žmonėms suteikiama tik išimties tvarka.

L. Vanagienė supranta, kad Isabellos Tobias istorija su 2012 m. žaidynėmis greičiausiai mes šešėlį ant A. Reed noro atstovauti Lietuvai olimpinėse žaidynėse, tačiau ji tikisi ir supratimo. Anot čiuožimo federacijos prezidentės, I. Tobias neišardė lietuviškos poros, jos partneris Deividas Stagniūnas tiesiog pasitraukė iš sporto, tad I. Tobias neliko nieko kito, kaip ieškotis kito partnerio.

Be to, A. Reed ne tik kur kas daugiau laiko praleidžia Lietuvoje, bet ir puikiai įsiliejo į lietuvišką bendruomenę, bando mokytis lietuvių kalbos.

„Aš suprantu truputį“, – lietuviškai tardama žodžius užsikerta Allison. Netrukus pradeda juoktis ir teigia, kad, pamačiusi treniruotėje LRT žurnalistus, iškart mintyse pradėjo kartotis lietuviškas frazes: „Aš mokausi, noriu išmokti ir galėti kalbėti. Lengviau suprasti, nei kalbėti, kaip ir dabar – aš susinervinu ir pamirštu žodžius.“

Nors A. Reed ir S. Ambrulevičius yra pora ant ledo, asmeniniame gyvenime romantiški santykiai jų nesieja, tačiau, bandydama kuo geriau įsilieti į lietuvių bendruomenę, Allison gyvena kartu su Sauliumi jo tėvų namuose, matosi su jo draugais, giminaičiais.

„Aš pats nustebęs, kaip ji įsilieja. Viskas išeina labai geranoriškai ir natūraliai. Mano draugai ir šeima čia yra tikri lietuviai, bet nereikėjo net pusdienio – ji kaip sava. Jai Lietuvoje patinka, nori visur važiuoti, viską pamatyti. Mūsų žmonės labai kitokie nei amerikiečiai, bet jai kažkaip limpa. Noriai mokosi lietuviškų frazių, jai patinka, nors kartais ir skamba juokingai (juokiasi). Buvome pernai padarę seminarą su ja, vaikams ji labai patiko. Ji toks žmogus, traukia kitus“, – apie savo šokių ant ledo partnerę kalba S. Ambrulevičius.

L. Vanagienė tikina, kad sportiniu keliu į olimpinės žaidynės A. Reed ir S. Ambrulevičius tikrai pateks.

Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius.

D. Umbraso / LRT nuotr.

„Tiesiogiai iš pasaulio čempionato į olimpinės žaidynės patenka 19 porų, jie jau buvo 17, aš net neabejoju, kad pateks, dėl to esu visiškai rami, kad kelialapis bus – beveik neabejoju. Šokiuose ant ledo nebūna taip, kad labai staigiai nusiristum žemyn ar staigiai iššoktum“, – teigė L. Vanagienė.

Tad kad svajonė išsipildytų, reikės tik prezidento malonės.

Kaip pasakojo L. Vanagienė, teisinis procesas dėl A. Reed dar nepradėtas, tačiau federacija jau turi visus reikiamus dokumentus. Be to, A. Reed netrukus bus suteiktas leidimas nuolat gyventi Lietuvoje. To niekada neturėjo ir pilietybę 2012 metais gavusi I. Tobias.

„Aš tikiu, kad mes būsimė ten, mes jau N kartų įrodėme, kad esame to verti, lenkiame šiuo metu ne vieną porą, kuri jau ne kartą buvo žaidynėse. Mes sau įrodėme, esame sau patys didžiausi kritikai ir žinome, kad galime ten nuvažiuavę gerai pasirodyti“, – kalbėjo S. Ambrulevičius.

I. Tobias nėra vienintelė užsienietė, atstovavusi Lietuvai olimpinėse žaidynėse. Mažai kas atsimena, bet 1992 m. su Povilu Vanagu pirmosiose po nepriklausomybės atkūrimo žiemos žaidynėse Albervilyje dalyvavusi Margarita Drobiazko tuomet lietuviško paso dar neturėjo. Maskvoje gimusi sportininkė šiose žaidynėse dar buvo Rusijos pilietė, o Lietuvos pilietybę gavo 1994-aisiais.

Paulius Cubera, LRT

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

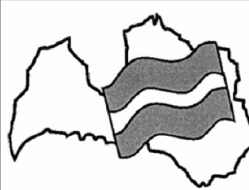
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

**936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095**

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

**Latvian Cleveland
Credit Union**

**1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net**

**Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM**

**Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each
month, except Federal Reserve holiday weekends**

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

**Savings - 1.00%
IRA - 1.26%**
*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

**MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING**

**310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org**

